

FROSKA SAPUNCİEVA

FLYURİM ZULFİYA

VESELİNKİ MACAROVA

MÜZİK EĞİTİMİ

VIII SINIF

DOKUZ YILLIK İLKÖĞRETİM

FROSKA SAPUNCİEVA FLYURİM ZULFİYA
VESELİNKİ MACAROVA

MÜZİK EĞİTİMİ

VIII Sınıf

DOKUZ YILLIK İLKÖĞRETİM

Yayıncı: KUZHEY MAKEDONYA CUMHURİYETİ EĞTİM VE BİLİM BAKANLIĞI
"Az.Kiril ve Metodiy" Sok.no. 54, 1000 Üsküp

Yazarlar:

Froska Sapuncieva
Flyurim Zulfija
Veselinka Macarova

Editör: Veselinka Macarova

Yorumcular:

Dr. Tihomir Joviç – Başkan
Zorica Vuçinoviç – üye
Burim Hidri – üye

Orijinal baskının başlığı:

МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ
за VIII одделение
ДЕВЕТГОДИШНО ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ
ФРОСКА САПУНЦИЕВА
ФЛЈУРИМ ЗУЛФИЈА
ВЕСЕЛИНКА МАЏАРОВА

Makedonca'dan Türkçe'ye çeviri:

M-r Cömert Mula

Mesleki redaksiyon:

Doç. Dr. Aybeyan Selim

Lektör

Ahmetnafi İbrahim

Gra ik ve teknik tasarım:

Leon Jingo
Evgeniya Pavlova

Başım yeri ve yılı: Üsküp, 2022

Bilgisayar işleme ve gra ik tasarım:

Mirko Davidovski
Veselinka Macarova

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın ilk ve orta öğretime dair ders kitapları Ulusal Komisyonu'nun kısmi kararıyla. 26-389/6 08.06.2021 tarihinden itibaren bu ders kitabının kullanımı onaylanmıştır.

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

373.3.016:78(075.2)

SAPUNCIEVA, Froska

Müzik eğitimi VIII Sınıf [Електронски извор] : dokuz yıllık ilköğretim / Froska Sapuncieva, Flyurim Zulfija, Veselinka Macarova ; [Makedonca'dan Türkçe'ye çeviri Cömert Mula]. - Текст во ПДФ формат, содржи 106 стр., илустр. - Üsküp : Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı, 2022

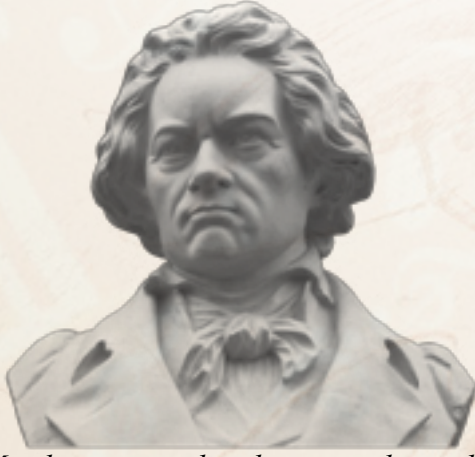
Начин на пристапување (URL): https://www.e-ucebnici.mon.gov.mk/pdf/Muzickoobrazovanie_8_turski.pdf. - Наслов преземен од екран.

- Превод на делото: Музичко образование за VIII одделение : деветгодишно основно образование / Фроска Сапунчиева, Фљурим Зулфија, Веселинка Маџарова

ISBN 978-608-273-054-7

1. Zulfija, Flyurim [автор] 2. Macarova, Veselinka [автор]

COBISS.MK-ID 57961989

“Müzik insanın ruhundan ateş çıkarmalıdır”
(Ludwig van Beethoven)

“Müziğin amacı kalplere dokunmaktır”
(Johann Sebastian Bach)

“Müzik evrensel tek dildir, tercüme edilmesine gerek yoktur, ruh onunla konuşur”
(Bertold Auerbach)

ÖĞRETİM KONULARI

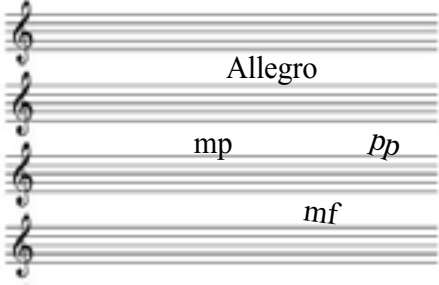
PERFORMANS AKTİVİTELERİ

MÜZİK DİNLEMEK

MÜZİK ALFABESİ

HALK MÜZİĞİ YARATICILIĞI – HALK OYUNLARI

Öğretim konuları belirli renklerde sunulur: performans etkinlikleri (sarı), müzik dinleme (mavi), müzik Aalfabesi (yeşil) ve halk müziği yaratıcılığı – halk oyunu (kırmızı).

G – dur GAMI'NDA (Sol Major dizisinde) MÜZİK PARÇASININ PEFORMANSI

“NEŞEYE ŞARKI”

L. V. Beethoven

Ра - дост бис - тра у - бост чис - та, кер - ко од Е - ли - зи - ја,
о - пи - вна си моќ што блис - ка, за - нес и по - е - зи - ја.
Твој - те сни - шта спо - кој ши - рат зло - то што го скро - ту - ва. Си -
те лу - ге да се сми - рат, ду - хот твој ги спло - ту - ва.

Aktivite:

Şarkıyı çocuk müzik enstrümanları eşliğinde söyleyin.

“GENÇLİK ORKESTRASI İÇİN BİR REHBER”

“Gençlik orkestrası aracılığıyla bir rehber” veya “Varyasyon ve füğ teması olan H. Purcell” Benjamin Britton’ın en ünlü bestelerinden biridir.

Bu eser müzik olarak “Orkestradaki Enstrümanlar”adlı eğitim belgeseli olan film için bestelendi “.

Besteci, bu bestenin performansını iki versiyon olarak hayal etti.

İlk versiyonda bir anlatıcı var (orkestra şefi de olabilir), varyasyonlar arasındaki enstrümanları anons eden ve onlar hakkında birkaç söz söyleyen, diğerinde de, daha sık gerçekleştirilse de anlatıcı yoktur. Bu bestenin teması, bestenin ikinci paragrafı Abdelazer, tanınmış bir İngiliz besteci olan Henry Purcell tarafından Rondo’dan alınmıştır.

Kompozisyon, tüm orkestra tarafından gerçekleştirilen bir tema ile icra edilir ve ardından her bir daha büyük enstrüman grubuyla devam eder. Orkestra enstrümanları grubu: önce ahşap nefesli çalgılar, sonra bakır nefesli çalgılar, ardından yaylı çalgılar, vurmali çalgılar ve sonunda yine tüm orkestra. Ardından her bir enstrüman grubunun her varyasyonda ayrı ayrı sunulduğu varyasyonları takip eder. Kompozisyon orijinal bir füğ ile tamamlanır. Sonunda bakır nefesli çalgıların bir dokunuşla (tam-tam vuruşlu) Purcell ‘in orjinal temasını yeniden tanıtıyor. Bestenin icra süresi yaklaşık on yedi dakikadır.

Beste 16 dakika 30 saniye sürmektedir.

Tema: Allegro maestoto e largamente- tüm orkesta (0.00)

Tüm orkesta (1.38)

Vurmali enstrümanlar (1.21)

Bakır Üflemeliler 0.45

Ahşap üflemeliler 0.22

Yaylı sazlar 1.03

Varyasyon A:
Presto - flüt ve pikolo 1.57

Varyasyon B:
Lento- Obualar 2.30

Varyasyon B:
Lento - Obualar 3.27

Varyasyon D:
Allegro alla marcia - Fagotlar 4.06

Varyasyon E:
Brillante: alla polacca - keman-
lar 5.00

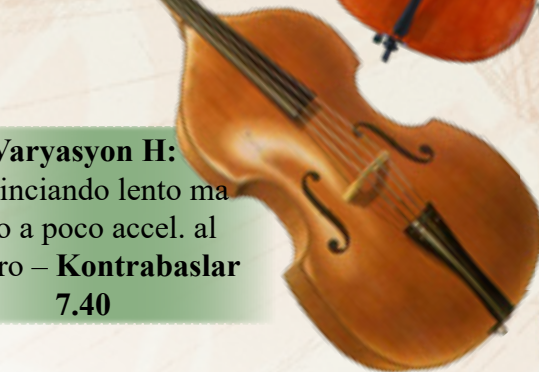
Varyasyon F:
Meno mosso - viola 5.45

Varyasyon G:
Lusingando- çello 6.35

Varyasyon H:
Cominciando lento ma
poco a poco accel. al
Allegro – Kontrabaslar
7.40

Varyasyon I:
Maestoso - Arp 8.45

Varyasyon J:
L'istesso tempo – Korno
9.30

Varyasyon K:
Vivace - Trompet 10.20

Varyasyon L:
Allegro pomposo -
Trombon ve Tuba 10.40

Varyasyon M:
Moderato- Vurmalı enstrüman
12.05

Füg: Allegro molto (13.45)

Enstrümanlar pikoloyle başlayarak sırasıyla birbiri ardına görünür ve son olarak tüm orkestranın getirdiği orijinal füg H.Purcell temasıyla, bakır nefesli çalgılar temayı yeniden tanıtmak için sahnede yer alırlar.

Müzik örneği:
“Gençlik orkestrasında bir rehber” - B. Britton

ЗА НАШИОТ ОКТОМВРИ / BİZİM EKİM AYI İÇİN (işiderek)

Müzik: İ.Nikolovski - Luy
Söz: G.Popovski

He - ka de - nes e - chat rod - ni go - ri, ne - ka sla - vi
na - ro - dot vo poј, ne - ka цврс - то при - лег - не во ср - це се -
ка - ва - ње за пр - ви - от бој. 1. пр - ви - от бој. 2.

Нека светат лицата во радост,
нека цути земјата во сјај,
нека крепне спомен за октомври
насекаде во секој наш крај.

А октомври да живее вечно,
во спомени вечно да е тој!
Чест и слава на борците смели
за слобода што паднаа в бој.

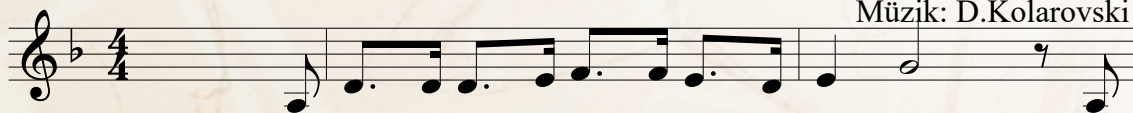
Aktivitetler:

1. Alıştırırmda ki sözleri okuduktan sonra sözlerin içeriğini tartışıp konuşunuz .
2. 11 Ekim devlet bayramı'nın anlamını açıklayınız.

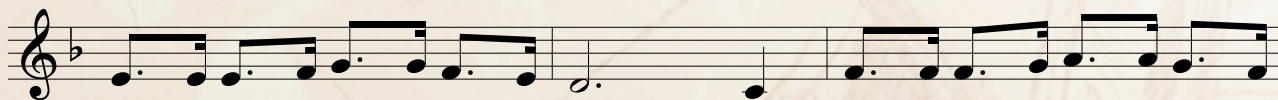
СКОПЈЕ / ÜSKÜP

(İşiderek)

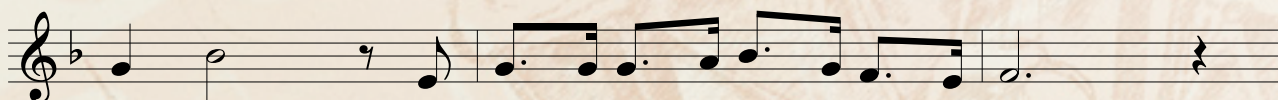
Müzik: D.Kolarovski

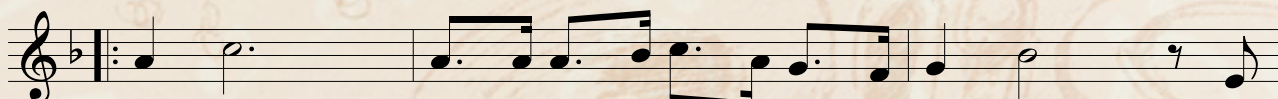
По ве - ко-ви на по - жа-ри и бу - ни, сал
Ми-на - то-то те о - вен-ча со сла - ва од

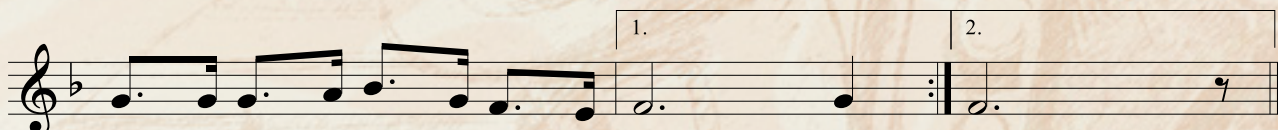
ник - ну-ваш ти пов-тор-но ко клас, под ку - ли-те на Ка - ле, Вар-дар
древ-но Ску - пи де - нес ве - ле - град, во лу - њи ве - ков-ни со гор-да

шу - ми, ти Скоп - је ста - на град на со - нот наш.
гла - ва, еј гра - ду са - кан, ти си веч - но млад.

Шу - мат у - ли-ци по твој - те гра - ди, пе - е за
Се - кој ср - це гра - ду мој ти да - ри, рас - ти и

мир и љу - бов мо - јот ро - ден крај и мај.
цве - тај гра - ду би - ди ве - чен

MÜZİK ENSTRÜMANLARI - TEMEL AYRILIŞI

TELLİ ÇALGILAR YAYLI ÇALGILAR - MIZRAPLI

ÜFLEMELİ ÇALGILAR AHŞAP - BAKIR

VURMALI ÇALGILAR RİTMİK - MELODİK

TUŞLU ÇALGILAR TELLİ - ÜFLEMELİ

Aktiviteler:

1. Müzik enstrümanları kaç temel gruba ayrılırlar?
2. İKT (bilgisayar vb.) kullanan enstrümanlar için bağımsız veri talebi.

TELLİ ENSTRÜMANLAR

Telli enstrümanlar (çalğılar), ses tellerin üstünde yay ile kaydırılarak titreştirilmesi ile elde edilir.

Telli çalgılar ses üretme şekline göre iki gruba ayrılırlar: Yaylı çalgılar ve mızraplı çalgılar.

- Yaylı enstrümanlar -

- Mızraplı enstrümanlar -

Müzikli örnekler:

- “Küçük gece müziği”, I. paragraf (yaylı çalgılar orkestrası için orjinel) -V.A.Mozart
“Küçük gece müziği”, I. paragraf (mızraplı çalgılar orkestrası için düzenleme-Ramadan Şukri) -V.A.Mozart

Aktiviteler:

Ven diyagramı vasıtasıyla yaylı ve mızraplı çalgılar arasında ki benzerlik ve farklılıkları tanıyınız.

TELLİ ÇALGILAR - YAYLILAR

KEMAN • VİYOLA • ÇELLO • KONTRABAS

Bu enstrümanlara yaylıçalgılar denir çünkü tellerin üstünde yay ile kaydırılarak titreştirilmesi ile sesler elde edilir.

Bu enstrüman grubu, yaylı telli çalgı ailesi olarak bilinir. Hepsi ahşaptan yapılmış, aynı şekle sahip ve dört telden ibaretler, fakat şu özelliklerden fark olurlar: boyut, yükseklik, ürettikleri tonun rengi, teknik imkanlar ve çalma şekli.

Bu enstrümanların yayları, iplerin bağlı olduğu ahşap bir çubuğa bağlıdır. İpler at kuyruğu kılıçıkların'dan üretilmektedir ve ahşapın üst ve alt bölümünden tutunurlar. Bir yayda yaklaşık 150 adet at kuyruğu kılıcı mevcuttur.

Niccolo Paganini

Müzikal örnekler:

- A-moll'da Caprice, op. 1, no. 24 (keman) - H. Paganini
Viyola ve piyano için Sonat, Allegro moderato (viyola) - M. Glinka
d-moll'da çello ve orkestra için konçerto (çello) - K. Saint-Saens
Konser numarası no.2 b-moll (kontrbas) - J. Botesini

(işıderek)

M.Sokolović Ignjačević

M.Sokolović Ignyačević

У на - шу пес - му ста - не ин - стру - ме - на - та че - та,
кла - вир пр - ви поч - не да по дир - ка - ма сви - ра,

The first system of the musical score is written on a single five-line staff with a treble clef. It begins with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The melody consists of two measures of eighth notes, followed by a first ending bracket labeled '1.' containing two measures of eighth notes and a quarter note, and a second ending bracket labeled '2.' containing two measures of eighth notes and a quarter note. The notation is in black ink on a white background.

ве-ли-ких и ма-лих из свих де - ло - ва све-та. Кад на - шег кла-ви-ра.
не-ма леп-шег зву - ка од тог

Фла-у - та, кла-ри-нет, о - бо - а, тру-ба, ту - ба, то је де - о на-шег моћ-ног
-та - ра у - век ту је да сва - ко доб-ро чу - је, о - ки - да све жи-це то је

The first system of the musical score for 'The Rose Tree' is shown. It consists of a single staff with a treble clef. The music is divided into two measures by a double bar line. The first measure is labeled '1.' and contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, and C5. The second measure is labeled '2.' and contains a sequence of eighth notes: C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, and C4. The system ends with a repeat sign (two dots) and a final C4 note.

ду-вач-ко - га клу-ба. Ги ње-но пра-во ли-це. Гу - да -чи жи-це гу-де па се
-да -раљ-ке у рит-му ви-чу

на -ро -чи-то тру-де да у ду-шу сва-ко ди-ра ка - да див-не пес-ме сви-ра. У
сво-ју бит-ну при-чу. (•) Нај -глас-ни-ји су, зна се, у -да -

-ра - чи пр - ве кла - се.

KEMAN

Genel olarak modern yaylı çalgıların köklerini ve geçmişini belirlemek zordur. Kemanın öncüleri olarak şunlar sayılmaktadır : Asya enstrümanı ravanastron, Yunan enstrümanı kithara, Arap rebab ve kemane. Ancak bugünkü şekli ona 17. ve 18. yüzyıl İtalyan ustaları tarafından verilmiştir. Cremona okulu, Amati ve Guarneri ailelerinin en önde gelen ustalarını yetiştirdi. En önemlilerinden biri olan Niccolo Guarneri'dir .Onun yetiştirdiği en önemli öğrenci Andrea Guarneri, en ünlüsü ise Antonio Stradivari'dir.

Keman, diğer tüm yaylı çalgılar gibi, bir rezonans kutusuna (gövdesine) sahiptir. Bu, enstrümanın sertliğine ve dayanıklılığına bağlıdır. Üst yüzeyi şunlardan yapılmıştır: latin f harfi şeklinde açıklıkların bulunduğu ladin ağacına f açıklıkları denirken, vücudun alt kısmı ise akçaagaçtan yapılmıştır.

İki parçası, birkaç katlanmış çıtadan yapılmış ve bir çerçeve ile birbirine bağlanmıştır. Boyun rezonans kutusuna bağlanır, keman sapı, üzerinde tellerin bulunduğu siyah renk abanozdan yapılmış bir tuşe barındırır. Tuşe üzerinde bulunan tellere parmaklar ile basılarak doğru sesler elde edilir. Tuşenin bitiminde ise burgu delikleri ile 4 tane akord burgusu yer alır. Keman sapının ucu ise salyangozu andıran bir görünümü olduğundan salyangoz olarak bilinir.

Keman sol elle tutulur, çene ve sol omuz ile bastırılarak tutulur, sağ el ile keman tellerine sürtünme yolu ile ses çıkması için tasarlanmış yay ile bastırılır. Harika teknik yetenekleri olan bu enstrüman, solo dışında çeşitli orkestra türlerinde de kullanılır.

Yehudi Menuhin

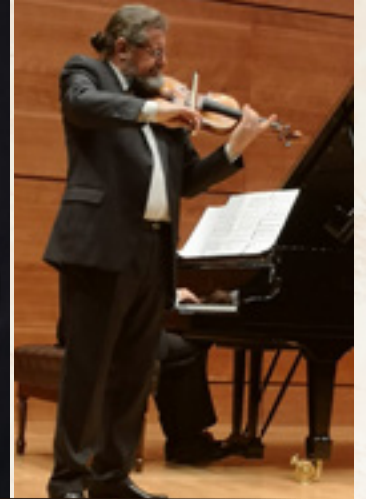
Sihan Badivuku

Stefan Milenković

Oleg Kondratenko

Mihajlo Kufjanakis

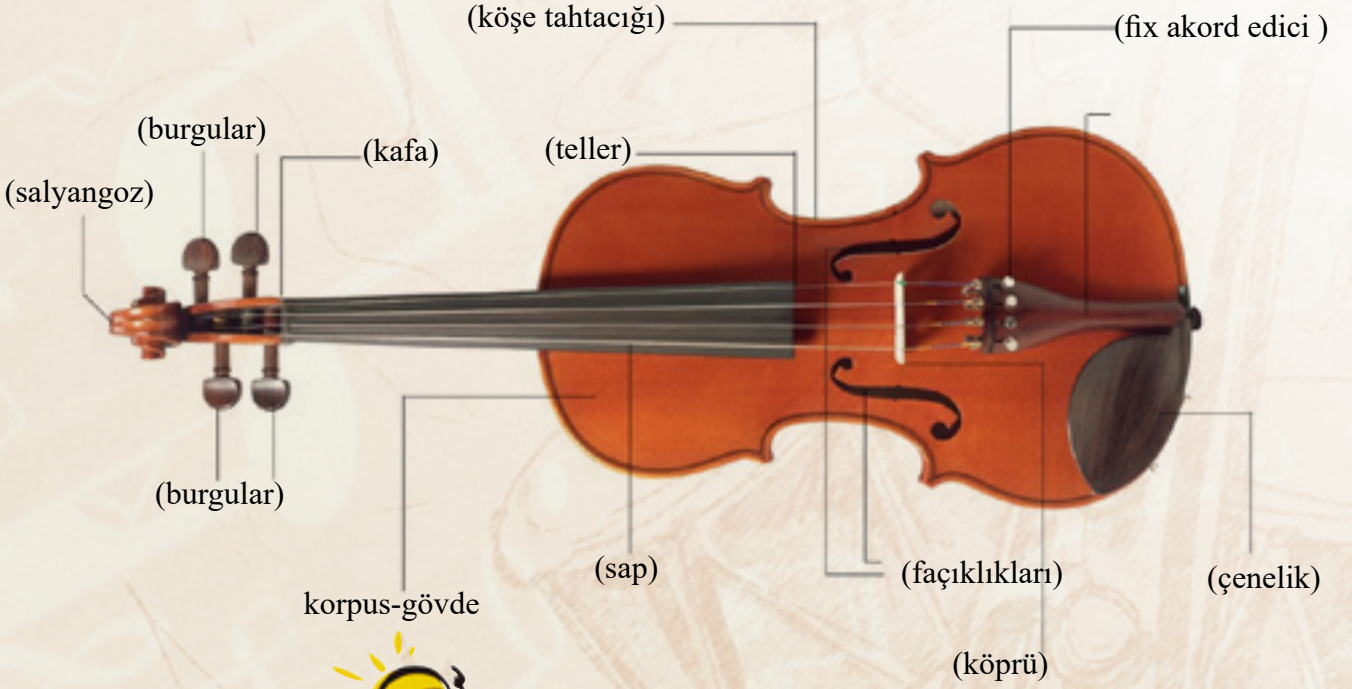
Keman orkestrası için sol anahtarındaki notalar kullanılmaktadır.

Keman virtüöz ayrıca tüm zamanların en yetenekli keman icracısı ve tekniklerini geliştiren sanatçı Nikolo Paganini'dir. Bir çok ünlü besteci keman müzikleri bestelemişlerdir: Johan Sebastian Bach, Wolfgang Amadeus Mozart, Felix Mendelssohn, Peter Ilyich Tchaikovsky, Claude Debussy, Bela Bartok, Tomislav Zografski, Goce Kolarovski vb.

Dünyaca ünlü kemansanatçıları olarak şu isimleri sayabiliriz: Yehudi Menuhin, Leonid Kogan, Nigel Kennedy, David Oistrakh, Maksim Fedotov, Isak Stern, Jovan Kolundzija, Stefan Milenković ve diğerleri.

Yerli tanınmış keman sanatçılarımız ise: Mihajlo Kufjanakis, Sihan Badivuku, Blagoja Dimçevski, Ljubiša Kirovski, Oleg Kondratenko ve diğerleri.

KEMANIN YAPISI

BİLMEK İSTİYORUM
“Yaylı Çalgılar Atölyesi”

Müzikal örnek:

Caprice in a-moll, op. 1, hayır. 24 (keman) - H. Paganini

Etkinlik:
Kemanın temel parçaları nelerdir?

VIYOLA

Viyola, yumuşak ve daha koyu bir tona sahiptir ve enstrümantal ve vokal-enstrümantal müzikte harika bir uyum içinde bulunur. Viyola, kemandan daha büyük bir rezonans kutusuna sahiptir. Viyola telleri daha uzundur ve akor edilişi farklıdır, bu nedenle ses renkleri de daha farklıdır. Viyola müziği besteleri alto anahtarında yazılır. Günümüzün viyolası, viyola da bracho'ya tarafından yükseldiği bilinmektedir. Dünyaca ünlü viyola sanatçıları: Tabea Zimmermann, Yuri Bashmet, Tatiana Masurenko, Julian Rachlin ve diğerleri. Ünlü yerli viyola sanatçıları: Ljupčo Sokolov, Frosina Balova, Blerim Grubi ve diğerleri.

BİLMEK İSTİYORUM

Tatiana Masurenko

Blerim Grubi yüksek lisans derecesini Üsküp müzik fakültesi'nde profesör Ljubomir Gospodinov'un sınıfından aldı.

Makedonya Filarmoni üyesidir, ancak aynı zamanda solist ve bir oda müzisyeni olarak zengin bir sanat kariyerine sahiptir. Eski Yugoslavya ülkeleri yanı sıra Arnavutluk, İtalya, Almanya, Avusturya, İspanya, Portekiz, Norveç, Japonya ve ABD ülkelerinde sahne alan sanatçımızdır. Önde gelen orkestra şefleri ve solistlerle (Krantja, Shurev, Balaburski, Kufojanakis, Han, Badivuku, Kastratoviç) gibi sanatçılarla çalışma fırsatını bulmuştur. Grubi, Makedonya'daki Arnavut müzik ve bale Sanatçıları Derneği'nin, "Vivendi" topluluklarının ve "Kosova" üçlüsünden "Bacchus"un kurucularındandır. Tetova Devlet Üniversitesi ve Priştine Üniversitede 'de sıralı profesör olarak çalışmaktadır.

Blerim Grubi

Müzik örneği:

Viyola ve piyano için Sonat, Allegro moderato
(viyola) - M. Glinka

Aktivite:

Keman ve viyola arasındaki fark nedir?
Ünlü keman ve viyola çalgıları icracıları ile tanışma ve sohbet.

VİYOLONSEL (ÇELLO)

Viyolonsel yada çello öncüsü olarak viyola da gamba çalgısı kabul edilir. Viyolonsel, kemanın aksine, yaklaşık olarak iki kat daha büyüktür. Derin tonları var, çello bu yüzden orkestrada kontrabas enstrümanı ile birlikte bas enstrümanı olarak kullanılır.

Çello çalarken çellonun pozisyonu, keman ve viyola pozisyonundan farklıdır. Çello iki bacak arasında tutulu ve özel bir çubukla yere yaslanarak tutulur ve çalınır. Bu enstrüman çeşitli orkestra türlerinde icra edilir ve aynı zamanda solo enstrüman olarak da kullanılır.

Çello için önde gelen bestecilerin bestelerini zengin müzik literatüründe buluyoruz: Joseph Haydn, Robert Schumann, Camille Saint-Saens, Peter ilyiç Çaikovski, Antonin Dvorak ve diğerleri. Dünyaca ünlü çello sanatçıları Pablo Casals, Andre Navarra, Jo Yo Ma, Ksenija Jankoviç ve diğerleri. Ünlü yerli çello sanatçıları şunlardır: Duška Tasevska, Risto Krapovski, Radoslav Stojanov ve diğerleridir.

Jo Jo Ma

Müzik örnekleri:

d-moll gam'da çello ve orkestra için konçerto (viyolonsel)- K. Saint-Saens

Aktiviteler:

Çello enstrümanını nasıl çalındığını tarif et!

IKT araçlarını kullanarak çello enstrümanını keşfedin!

Çello enstrümanının ünlü icracıları ile tanışma ve sohbet.

KONTRABAS

Kontrbas, gelişimi sırasında en ufak değişikliklere uğramış telli bir çalgıdır.

Amati zamanından günümüze kadar kontrbas eski bas-viyola formunu korumuştur. Bu enstrüman yapısına göre tüm yaylı çalgıların en büyüğüdür ve yaklaşık yedi kilogram ağırlığındadır. Ayakta veya oturarak çalınır, genelde ağır ve büyük olduğu için altta bulunan kısa bir çubuk vasıtasıyla zeminde yere yaslanarak tutulur ve çalınır. Müzik besteleri kontrbas için bas veya Fa anahtarında yazılır.

Bu enstrümanın teknik olanakları sınırlıdır, bu nedenle solo müzikte çok az kullanılır. Aslında ses tonunun kitleselliği ve derinliği vardır ve bu nedenle orkestrada önemli bir role sahiptir. Kontrbasın çelloya göre hem telleri daha kalındır hem de sesi daha kalındır ve genellikle orkestralarda takipçi ve ritmik bir özelliğe sahiptir. Kontrbas, caz müzikte diğer enstrümanlarıyla eşit bir role sahip olduğu için, yaygın olarak kullanılmaktadır.

Müzikal örnekler:

“Bumblebee Flight” (kontrbas) - N. y. Korsakov

“Küçük gece müziği”, I. paragraf - V. A. Mozart

Ödev:

Halihazırda görsel ve işitsel olarak öğrenilmiş yaylı enstrümanları tanıyınız.

O MOJ NANË / SEVGİLİ ANNEM

(notalarla)

popullore/arnavut halk türküsü

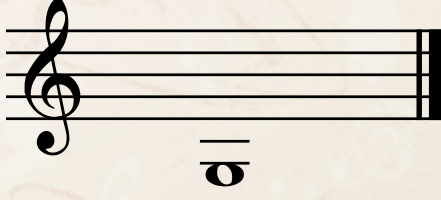

O moj nanë, o moj nan' e zeza nanë.
Sa vjet zi, sa vjet zi do t'mbanë për mu?
Sa t'bashkohet, sa t'bashkohet mal me mal,
Aq vjet zi, aq vjet zi do t'mbaj për ty.

O moj motër, o moj motër e zeza motër.
Sa vjet zi, sa vjet zi do t'mban për mu?
Der' sa t'zbardhen, der' sa t'zbardhen pen't e korbit
Aq vjet zi, aq vjet zi do t'mbaj për ty.

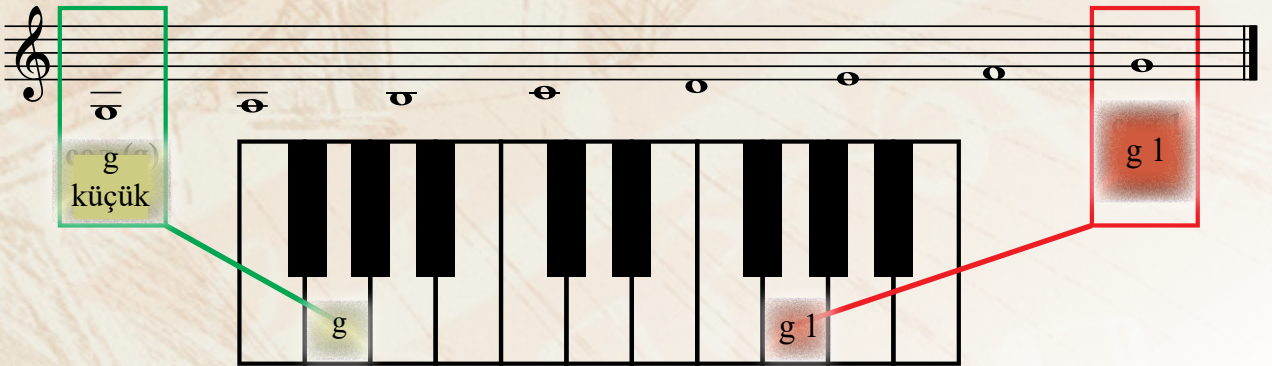
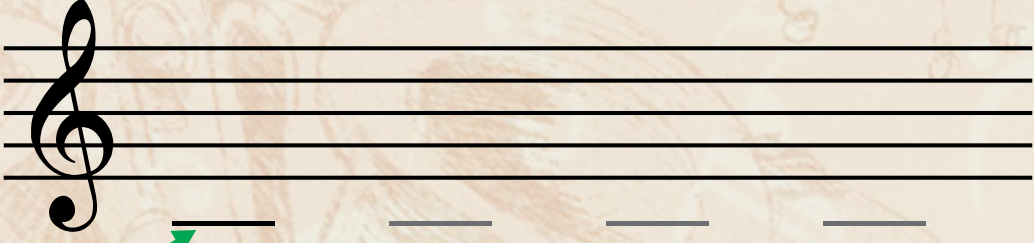

KÜÇÜK sol (g) NOTASI

Küçük sol (g) notası beş çizgi sistemi (porte) 'nin altındaki ikinci yardımcı çizginin hemen altında yazılır.

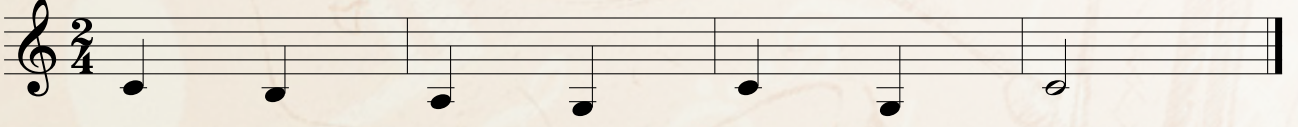
Küçük sol (g) notasının yazılma şekli

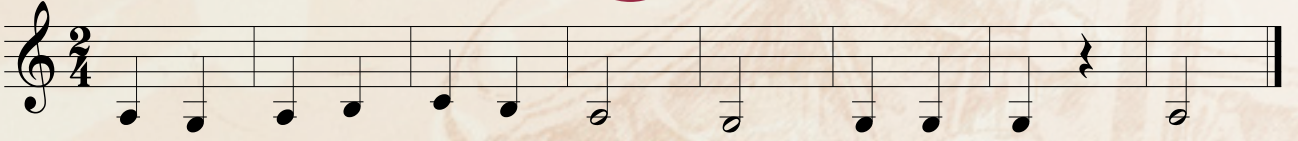
sol (g) ve sol1 (g1) notaları aynı ismi alırlar, fakat portede yazılma yerleri ve yükseklikleri farklıdır.

KÜÇÜK sol (g) NOTALARIYLA ALIŞTIRMALAR

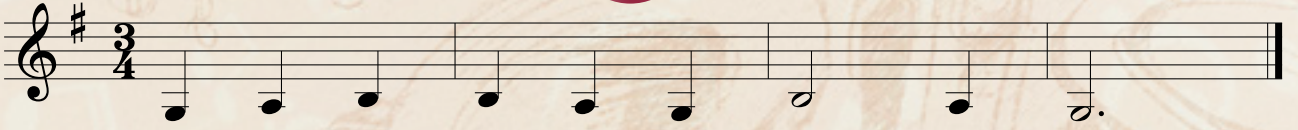
1

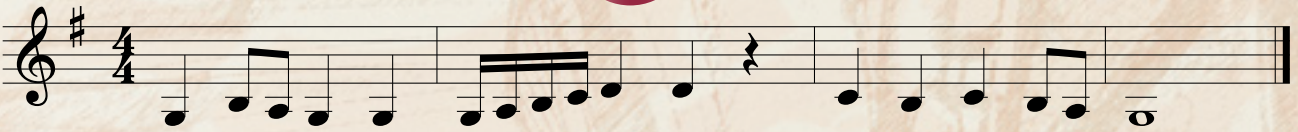
2

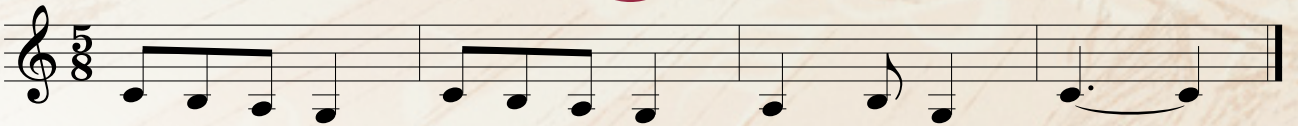
3

4

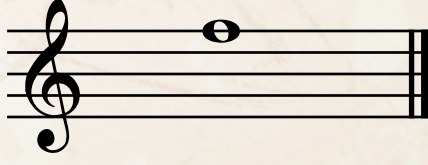
5

Aktiviteler:

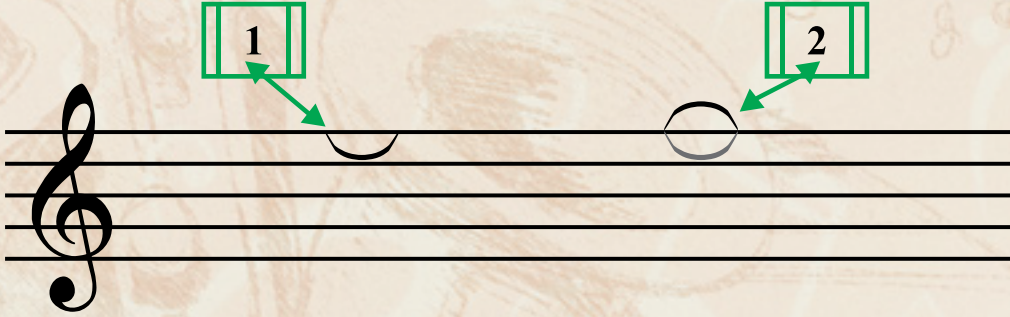
- 1.1.2. ve 4.cü alıştırmalarda küçük sol(g) notası hangi ölçülerde rastlanmaktadır?
- 2.Müzik notalarının olduğu alıştırmaları takt tutarak, melodisiz (parlato) olarak okuyunuz.

FA2 (f2) NOTASI

Fa2 (f2) notası beş çizgi sisteminin son (beşinci) çizginin tam ortasında yazılır.

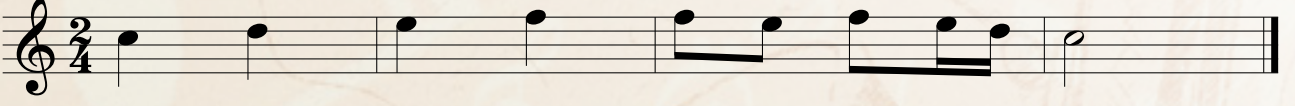
Fa2 (f2) notasının yazılma şekli.

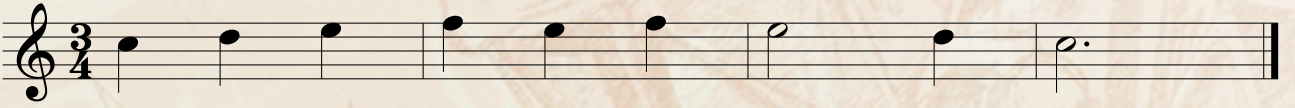
fa1 (f1) ve fa2 (f2) notaları aynı ismi alırlar, fakat portede yazılma yerleri ve yükseklikleri farklıdır.

Fa2 (f2) NOTALARIYLA ALIŖTIRMALAR

1

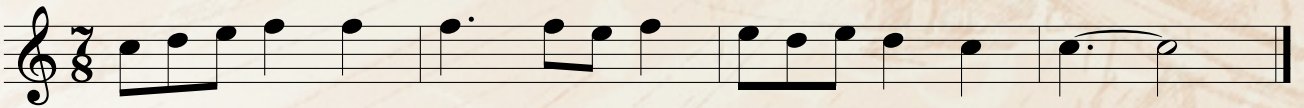
2

3

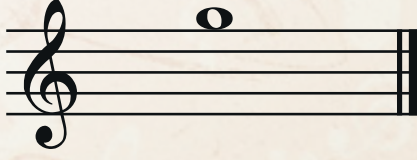
4

Aktiviteler:

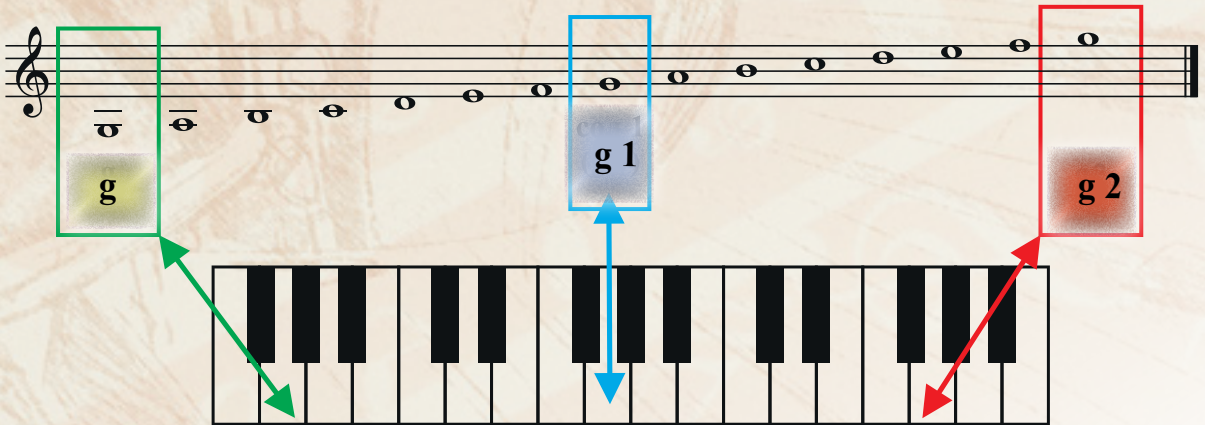
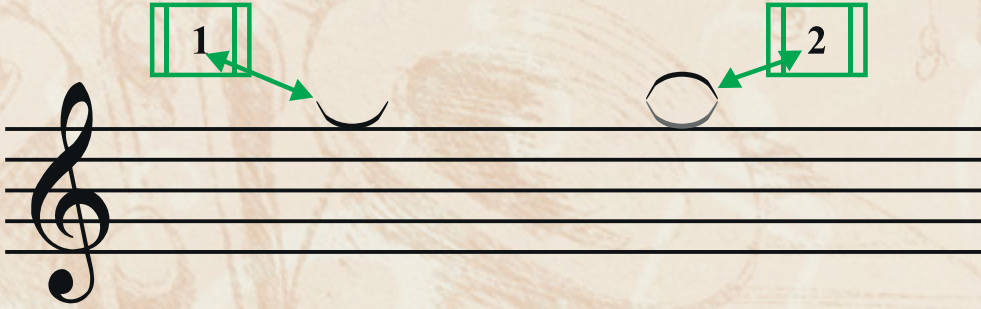
1. 2. ve 4. alıştırmalarda f2 notası hangi ölçülerde rastlanmaktadır?
2. Müzik notalarının olduğu alıştırmaları takt tutarak, melodisiz (parlato) olarak okuyunuz.

SOL2 (g2) NOTASI

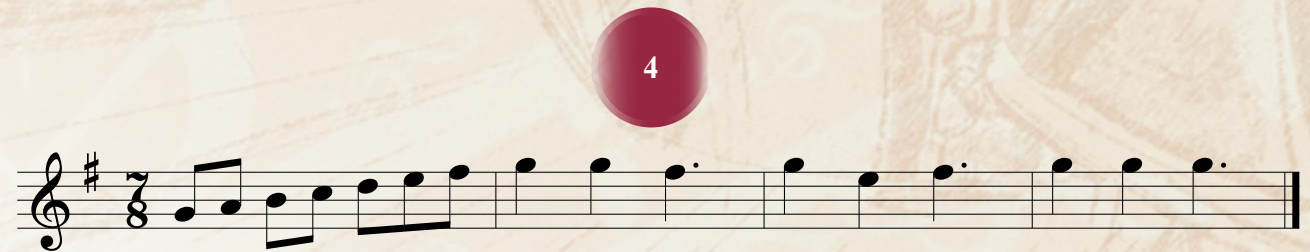
SOL2 (g) notası beş çizgi sisteminin son (beşinci) çizginin üzerinde yazılır.

SOL2 (g2) notasının yazılma şekli.

sol1 (g1) ve SOL2 (g2) notaları aynı ismi alırlar, fakat portede yazılma yerleri ve yükseklikleri farklıdır.

Sol2 (g2) NOTALARIYLA ALIŖTIRMALAR

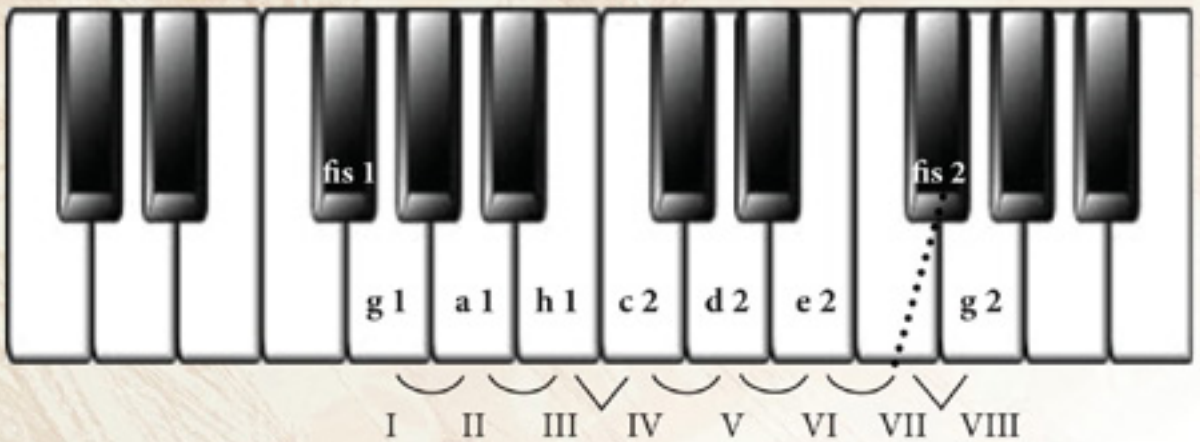
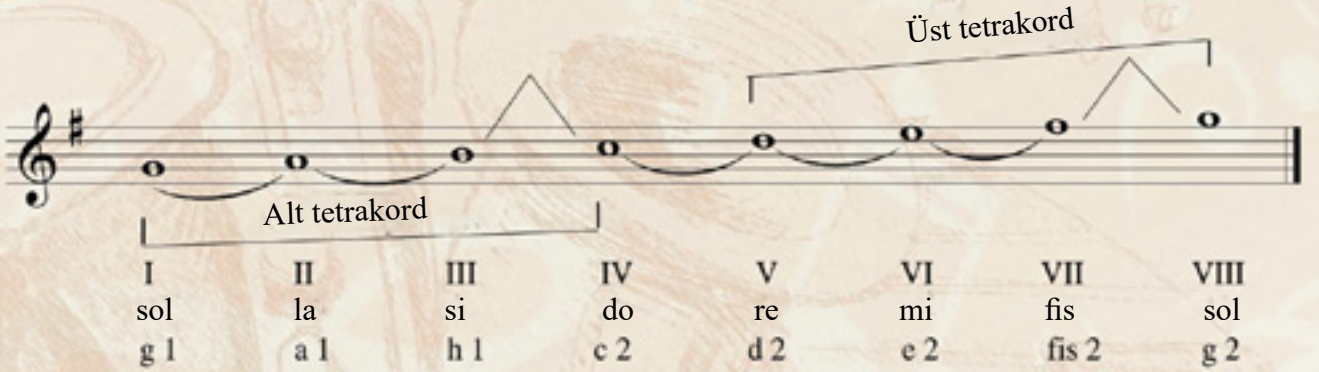
Aktiviteler:

1. Ve 4. alıştırmalarda g2 notası hangi llerde rastlanmaktadır?
2. Müzik notalarının olduğu alıştırmaları takt tutarak, melodisiz (parlato) olarak okuyunuz.

SOL MAJOR GAMI (G-dur) DİZİSİ

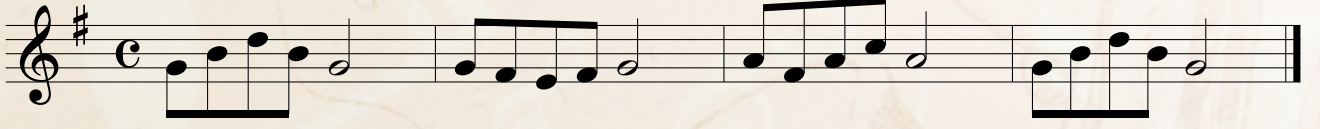

Sol-major gamı(G-Dur) dizisi, C-DUR gamı'nın V. basamağından oluşur.
Böylelikle sol (g) notası Sol major gamının birinci notası olur.
Sol-major gamı(G-Dur) dizisi bir tane arıza alır (tizleşir),yani fis işareti olur.
Fis işareti portenin başında sol anahtarından hemen sonra en üst çizgide yazılır.
Yarım dereceler III-IV ve VII-VIII 'inci basamaklarda bulunur.

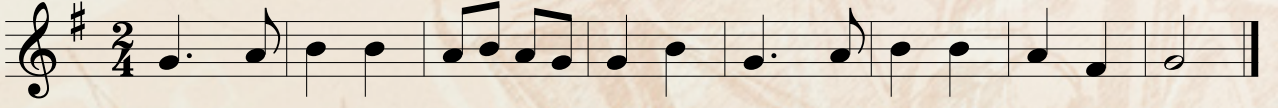

G-dur ÖRNEKLERİ

1

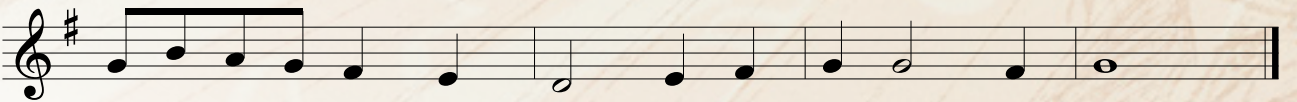
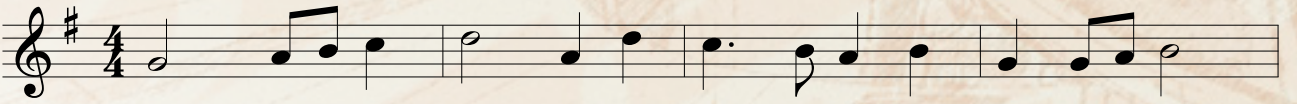
2

3

4

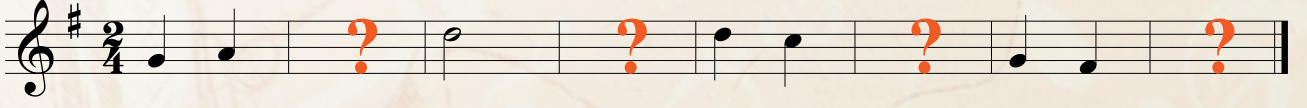
Aktiviteler:

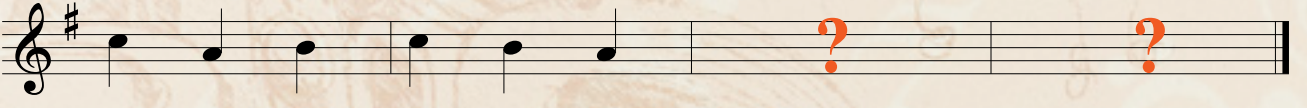
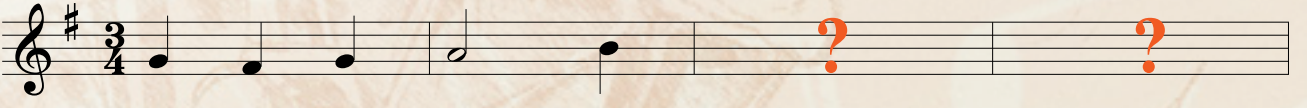
1. Yukardaki alıştırmalarda bitiş notaların hangi ses tonu (nota) olduğunu cevaplayınız.
2. Müzik notalarının olduğu alıştırmaları takt tutarak, melodisiz (parlato) olarak okuyunuz.

G-dur'DA YARATIYORUZ

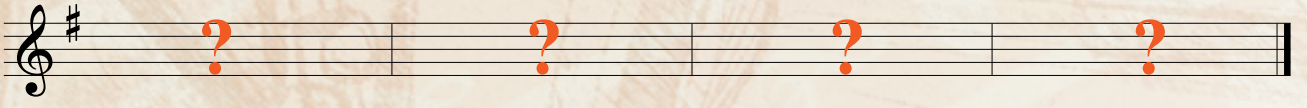
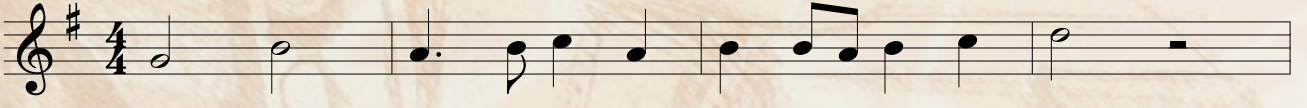
1

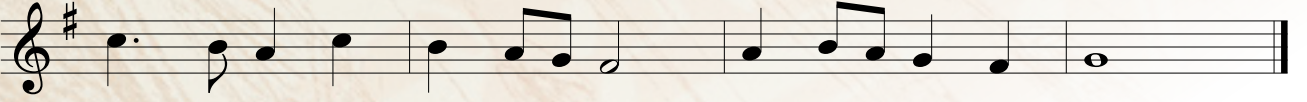
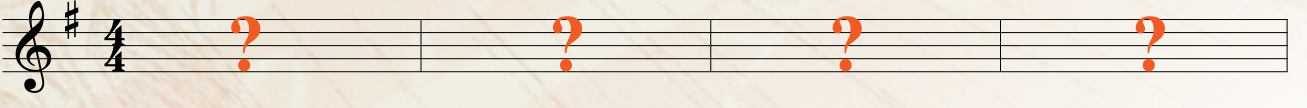
2

3

4

YİNE BİR GÜL NİHAL

(ışiderek)

Söz ve müzik: İsmail Dede Efendi

1.

Yi - ne bir gül - ni - hal al - dı bu gön - lü - mü.
Gör - me - dim kim - se - de böy - le bir dil - ru - ba.

2.

gön - lü - mü. Sim - ten gon - ca fem bi - be del
dil - ru - ba. Böy - le kaş böy - le göz böy - le el

1. 2.

ol - gü - zel. zel. A - te şın rüh - le ri
böy - le yüz. yüz. A - şı kın bağ - rı - nı

1. 2.

yak - tı bu gön - lü - mü. gön - lü - mü. Pür e - da
üz - me - ye göz sü - zer. göz sü - zer. El - a - man

1. 2.

pür ce - fa pek kü - çük pek - gü - zel. zel.
pek - ya - man her za - man ol gü - zel. zel.

ETİDA

ÇALIYORUZ

Yavaş

E.Ginesina

blok flüt 1

blok flüt 2

Aktiviteler:

Üç gruba ayrılınız:

- Birinci grup, blok flüt 1 olan melodik bölümü çalacaktır.
- İkinci grup, blok flüt 2 olan melodik bölümü çalacaktır.
- Üçünü grup ise vurmali müzik enstrümanlarını kullanarak ritmik olarak eşlik edecek.

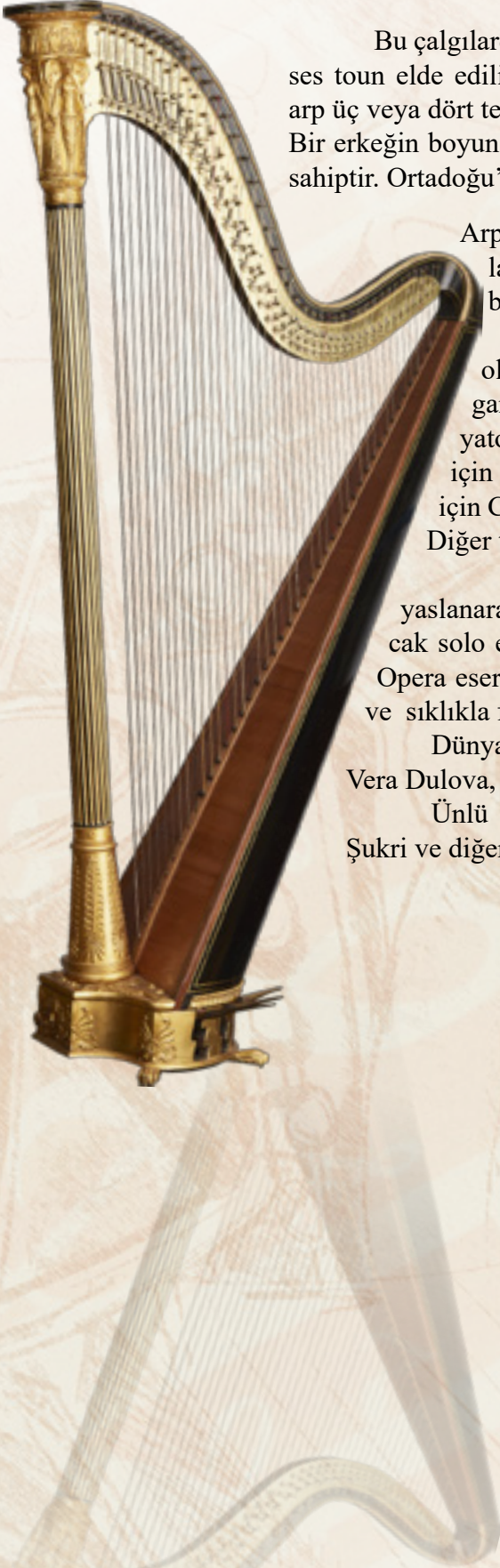
TELLİ MIZRAPLI ÇALGILAR

Telli mızraplı çalgılar bölümüne şunları sayabiliriz: Arp, gitar, mandolin.

Telli çalgılar, titreşen teller aracılığı ile ses üreten müzik aletleridir. Üç ana grup altında incelenebilir: Mızraplı çalgılar: Tellerin mızrap, pena vb. aletler yardımı ile çekip bırakılarak titreştirilmesi ile çalınır. Bu enstrümanlarda ses tellerin mızrap, pena (plektrum) vb. aletler yardımı ile titreştirilmesi ile çalınır. Bu enstrümanlar şekil, teknik imkanlar ve çalma şekline göre perde ve ses tonu bakımından farklılık gösterir. Bazen senfonik eserlerde tambur, santur, balalayka, domra, kanun gibi halk telli çalgılarının temsillerini de bulabilirsiniz.

Bu çalgılarda, tellerin iki elden parmakların yardım ve bükölmesiyle ses toun elde edilir.Arp, gelişimi sırasında büyük değışiklikler geçirdi. İlk arp üç veya dört telli idi. Mısır'da kullanılan arp ise tabu ismi olarak bilinir. Bir erkeğın boyun yüksekliğinde inşa edilmiştir ve 7'den 20 ye kadar tele sahiptir. Ortadoğı'da ki arpta tel sayısı 40'a yükseldi.

Arp, üç kenarlı bir çerçeve şeklinde bir çalgıdır. Şu kısımlardan oluşur: Sütün, köprü, rezonans gövdesi, boyun ve burgular.

180 cm yüksekliğinde, 46 ila 48 telli ve yedi pedal'dan oluşur: dört sağda ve üç solda. Bütün pedallar diyatonik gamların tonuna karşılık gelir ve onun adını taşır. Arp diyatonik bir enstrümandır ve kromatik ses tonları elde etmek için pedalların kullanımı sayesinde elde edilir. Oryantasyon için C-telleri kırmızı ve F-telleri mavi renkle ile işaretlenmiştir. Diğer tüm teller sarımsı bir renge sahiptir.

Sanatçı ayakta veya oturarak ve sağ dizine ve omzuna yaslanarak icra eder. Arp öncelikle eşlik eden bir enstrümandır, ancak solo enstrüman olarak da çalınabilir. Güzel, şiirsel sesleri var. Opera eserlerinde, özellikle koro, bale, ritüel törenlere eşlik olarak ve sıklıkla fantastik sahnelerde rastlanan bir enstrümandır.

Dünyaca ünlü arp sanatçıları: Nicola Boksa, Marcel Granzani, Vera Dulova, Ksenija Erdeli, Olga Erdeli ve diğerleri.

Ünlü yerli arp sanatçıları şunlardır: Lejla Urumova, Mersiha Şukri ve diğerleri.

Mersiha Şukri

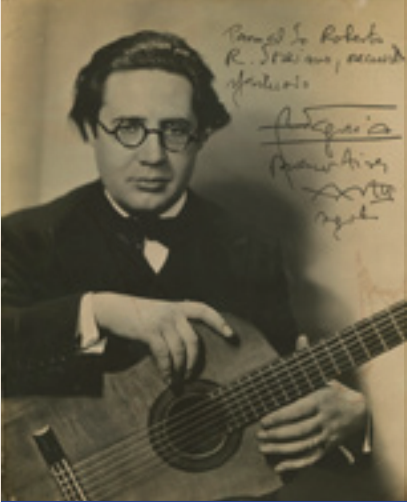
Müzik örneğı:
Doğaçlama - Caprice op. 9 (arp)
- G. Pierne

GİTAR

Gitar çok popüler bir enstrümandır. Gitarın gövdesi yaylı enstrümanlara benzer. Gitarın altı teli vardır, kuarta -terza (dörtlü-üçlü) sisteme göre ayarlanmıştır (E, A, d, g, h, e 1).

Müthiş melodik ve armonik olanaklara sahip bir solo veya eşlik enstrümanıdır. Gitar telleri parmaklarla çalınır ve böylece sanatsal çalmada yumuşaklık ve sesin asaletini ön plana çıkarır. Fakar Caz ve pop müzitek ise ses titreşimi için bir mızrap kullanılır. Elektro gitarın rezonans gövdesi yoktur çünkü buna gerek yoktur. Ayrıca sıradan ve elektrik gitardan hariç bir Hawaii gitarı da mevcuttur.

İspanyollar gitarın en büyük ustaları olarak kabul edilir: Fernando Sor, Francesco Tarega ve Andre Segovija. Yerli gitar sanatçılarımız ise: Vlatko Stefanovski, Darko Bageski ve diğerleri.

Andre Segovia

Fernando Sor

Francesko Tarega

**“UYKULU NEHİR İÇİN” -
„ПРИСПИВНА ЗА РЕКАТА“
Hristo Hristoski-Mular
(gitar)**

BİLMEK İSTİYORUM

Mular zengin kariyerinde Ulahça şarkılar ve Makedon folklor için inci koleksiyonları ve birkaç antoloji yayınladı ve son birkaç yılda Kruşevo’da gençler için, Todor (Toşe) Proeski’ye adanmış çeşitli çalıştaylar düzenledi. Ayrıca Vlatko Stefanovski ileve onun kurduğu Kruşevo gitar atölyesi, genç yetenekler ile işbirliği yaptı.

Müzik örneği:

**“UYKULU NEHİR İÇİN”
- „ПРИСПИВНА ЗА
РЕКАТА“
Hristo Hristoski-Mular**

Vlatko Stefanovski

BİLMEK İSTİYORUM

Vlatko Stefanovski, Makedonya'nın tanınmış rock, pop ve caz müzisyenidir ve aynı zamanda “Leb i Sol” (“Ekmek ve tuz”) grubunun kurucularından biridir. Gitar çalmayı on üç yaşında öğrenmeye başladı ve şimdi ünlü bir gitarist olarak tanınmaktadır. Başarılı bir solo kariyeri var ve birçok oda ve senfoni orkestrası ile solist olarak katılmaktadır.

Vlatko Stefanovski ayrıca birçok şarkının, tiyatro müziğinin, film müziğinin ve bale müziğinin bestecisi olarak karşımıza çıkıyor. Müzikal çalışmasında sürekli olarak müzikal folklardan benzersiz bir iz bırakan elementleri kullandığı fark edilir.

Müzik örneği:

„Kalaycisko oro“ (gitar) - Vlatko Stefanovski ve Miroslav Tadić.

MANDOLİN

Mandolin, bir tür louta enstrümanın'dan yapılmıştır ve mandora isminden türemiştir. Lautadan farklı olarak parmaklar ve mızrapla çalınanının aksine, mandolin üzerinde ses yalnızca bir mızrap ile elde edilir.

Mandolinin sesi daha keskindir ve telleri metalik olduğu için belirgin bir metalik ses rengine sahiptir. Sanatsal müziğinde en büyük uygulamasını XVIII. yüzyılda yaşamıştır. Mandolin bugün folklor topluluklarında ve çeşitli okul orkestralarında kullanılır.

Mandola ise, mandolin enstrümanı ile çok benzerdir. Az daha büyük olup ses tonu rengi de biraz daha koyudur.

Müzik örneği:

Mandolin eşliğinde konçerto C-Dur (mandolin) - A.Vivaldi

„Müzikten asla bıkmam”

Ramadan Şukri

Ramadan Şukri, müzisyen ve “Üsküp” mandolin orkestrasının şefidir. Onun müzikal hayatı ve eğitimi Bitola ve Üsküp’te başlıyor .

Üsküp’teki ilkokullarda çeşitli mandolin orkestralarıyla çalışarak önemli sonuçlar elde etti ve inisiyatifiyle (1981) MKC’de mandolin orkestrası kuruldu. Bu orkestra ile Ramadan Şukri amatör müziği geride bırakarak büyük bir başarıya imza attı ve bu, yurt içi ve yurt dışında aldığı ödüller ve takdirler ile doğrulanmaktadır. Birlikte oğlu Erhan Şukri (2001) mandolin orkestrası “Üsküp”ü kurdu. O arada Avrupa çapındaki festivallerde yer alarak önemli sonuçlar elde etti.

MI MINÖR GAMI / e-moll DIZISI (ÜÇ TÜR)

G-dur

alt tetrakord

Üst tetrakord

I II III IV V VI VII VIII

e-moll (doğal tür) д)

alt tetrakord

Üst tetrakord

I II III IV V VI VII VIII

ми фа сол ла си до ре ми

e 1 fis 1 g 1 a 1 h 1 c 2 d 2 e 2

mi minor (e moll) gamı sekiz notadan oluşan bir dizidir, mi (e) notasından başlar.Mi minör (e-moll) gamı kendisine paralel olan Sol Major (G-dur) gamının VI. basamağından oluşur ve aynı işareti (arıza) alır (fis).

mi minor (e moll) (armonik tür)

alt tetrakord

Üst tetrakord

I II III IV V VI VII VIII

ми фа сол ла си до ре ми

e 1 fis 1 g 1 a 1 h 1 c 2 dis 2 e 2

mi minor (e moll) (melodik tür)

alt tetrakord

Üst tetrakord

Üst tetrakord

alt tetrakord

I II III IV V VI VII VIII VII VI V IV III II I

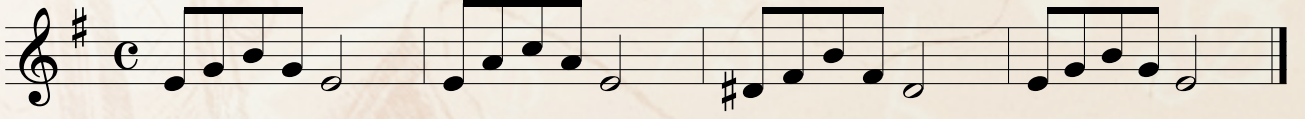
ми фа сол ла си до ре ми ре до си ла сол фа ми

e 1 fis 1 g 1 a 1 h 1 cis 2 dis 2 e 2 d 2 c 2 h 1 a 1 g 1 fis 1 e 1

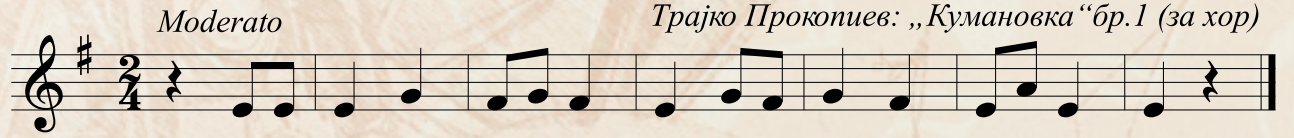
Melodik türlerde aşağıya doğru indiğimiz zaman VII. ve VI.basamaklar yarım derece pesleşerek yani (natürel) doğal tür olacaktır.

Mİ-MİNÖR (e-moll) GAMINDA ÖRNEKLER (ÜÇ TÜRDE)

1

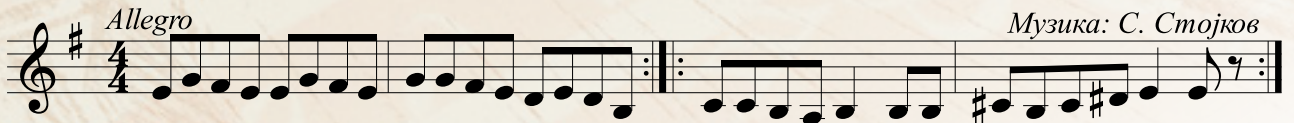
2

3

4

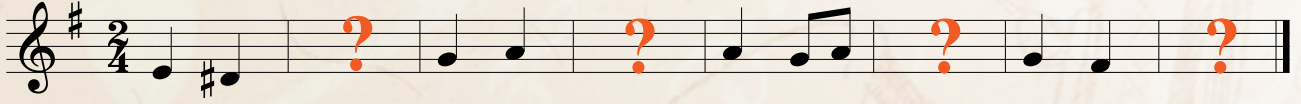

Aktivite:

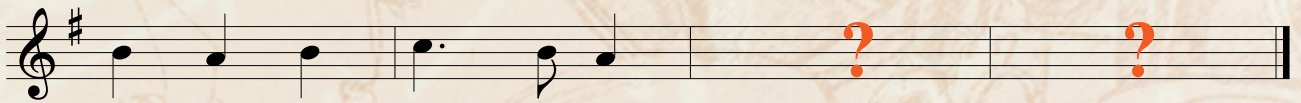
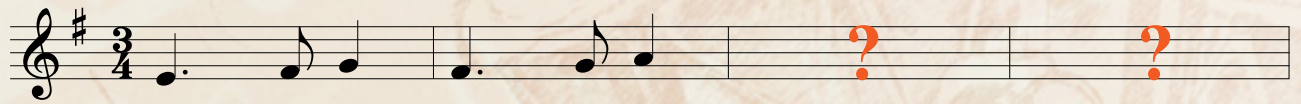
Yukardaki örneklerde şarkıları okuduktan sonra, minör gamlarda ki örnekleri hangi tür'de olduğunuzu bulunuz.

Mİ-MİNÖR (e-moll) GAMINDA YARATIYORUZ (ÜÇ TÜRDE)

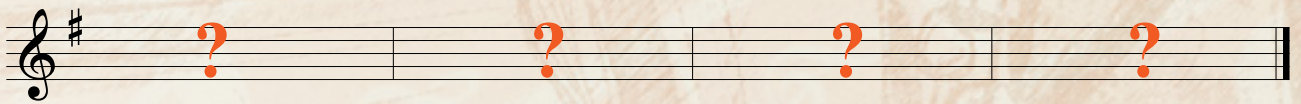
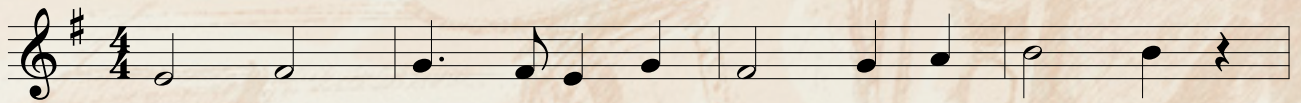
1

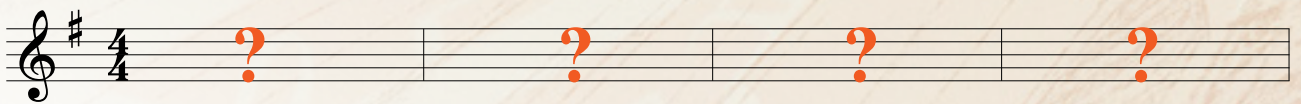
2

3

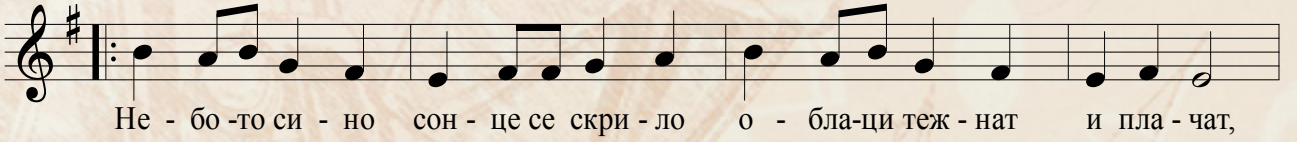
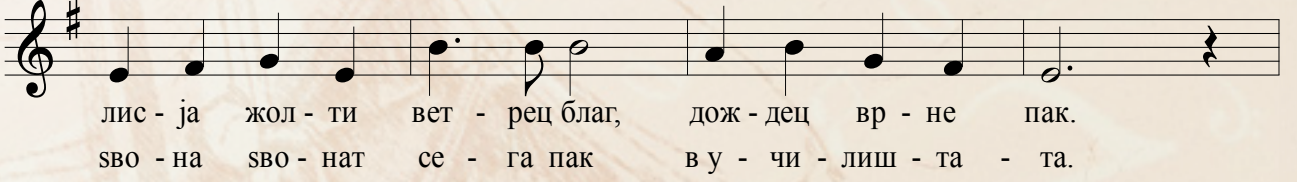
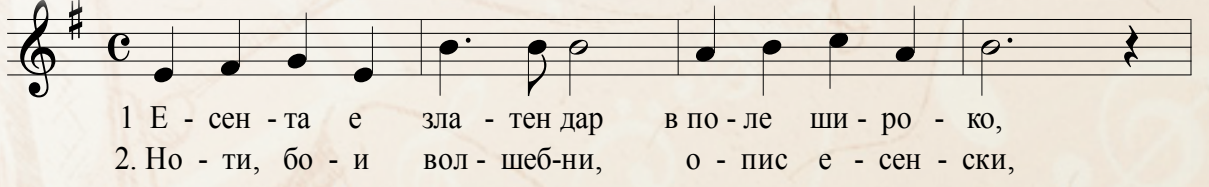
4

ЕСЕН / SONBAHAR

(Notalarla)

Söz ve müzik:Froska Sapuncieva

Aktivitelер:

1. Sonbahar şarkısı hangi minör (moll) türünden yazılmıştır (doğal,armonik,melodik)?
- 2.Şarkıda hangi nota değerleri mevcuttur?

HALAY / OPO

(İşiderek)

Türk halk şarkısı

Gel ya - nı - ma ___ gir ko - lu - ma gel ya - nı - ma ___

gir ko - lu ma. Ver e - li - ni ___ Al men - di - li ___

1. çek ha - la - yı ___ hey hey hey hey hey. 2. hey hey.

Aktivite:

Yukardaki halk şarkısı hangi minör (moll) türünden yazılmıştır (doğal, armonik, melodik)?

ASAMAN O TRËNDAFILI ÇELËS / GÜLÜN ÇİÇEK AÇMASI OF AMAN (notalarla)

yavaşça

Müzik:Çesk Zadeja

As - a - man - o trë - nda - fi - li çe - lës

n'ty bil - bi - li po kën - don

dhe vaj - za si lu - le pran - ve - rës

kën - gën tën - de po dë - gjon.

1. po dë - gjon. A - ma - ni a - ma - ni,
Zem - ra më gë - zo - i

2. A - ma - ni a - ma - ni,
Zem - ra më gë - zo - i

sho - kë mos më nga - ni se më gë - zoj xha - nin
kur a - jo m'shi - ko - i zem - ra mu bë mal nga

1. bu - ku - ri e saj. 2. bu - ku - ri e saj.

Në një bahçe
me zymbyla
ka dal vasha
me shetit.
O qenka veshun
me të bardha
zëri saj
porsi bilbil.

Ref: Amani amani,
shokë mos më ngani

Aktivite:

Yukardaki şarkı hangi minör (moll) türünden yazılmıştır (doğal,armonik,melodik)?

ONALTILIK NOTA VE SUS İŞARETİ

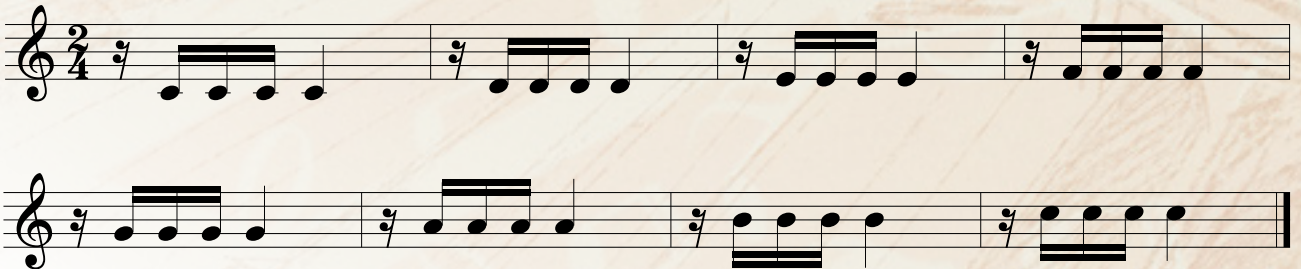

Onaltılık notalar, dörtlük notadan dört kat daha kısa değere sahiptir,yani dört onaltılık nota bir dörtlük nota değere sahiptir.

$$\frac{1}{4} : 4 = \frac{4}{16}$$

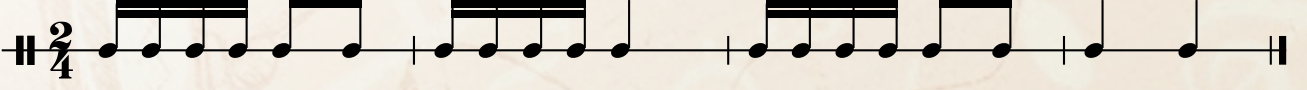

Bir onaltılık sus işareti, onaltılık notaya eşdeğerdir.

ONALTILIK NOTALARLA ALIŖTRIMALAR

1

SAAT

kanon

Ora

Nat' e dit' un' hiç nuk ndalem,
tika, tika tak
si dje si sot edhe nesër,
me ju në çdo hap,
Ngado tika tak,
Kët e kam zanat.

SAAT

Gece gündüz
hep çalışır
Tika taka tak
Dünkü gibi, öyle bugün
öyle yarın bak
ve ben ben derim
bunu bilirim.

SAATI

Rakjate diveste me kuvava tika tak,
Sar erati em avdive salde me kuvav.
Tika taka tak, tika taka tak.

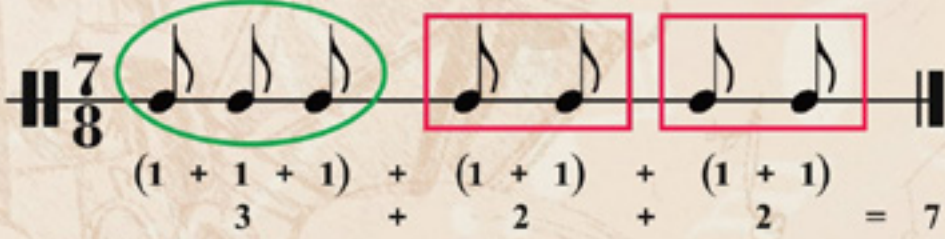
BİLEŞİK ÖLÇÜLER- 7/8 ÖLÇÜ

NABİZ(vuruş)

7/8 lik ölçüde,bir vuruşta 7 tane 8 lik nota vardır.

OLUŞUM

7/8 lik ölçüde üç ritmik birim oluşturulur, yani bir vuruşta değişik üç vuruş meydana gelir, anlaşılan bir 7/8 ölçüde üç vuruş vardır. Yukarıdaki örnekte 7/8 ölçünün oluşması için, birinci ölçüde bir nabızda (vuruşta) üç tane sekizlik nota var, ikinci ve üçüncü ölçüde ise, bir vuruşta iki adet sekizlik nota vardır.

I.kombinasyon

II.kombinasyon

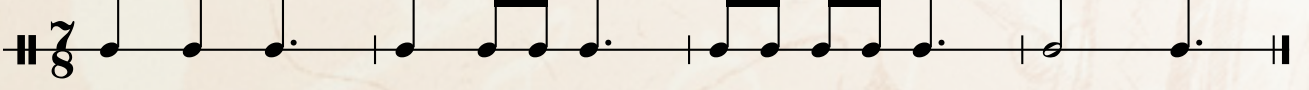
III.kombinasyon

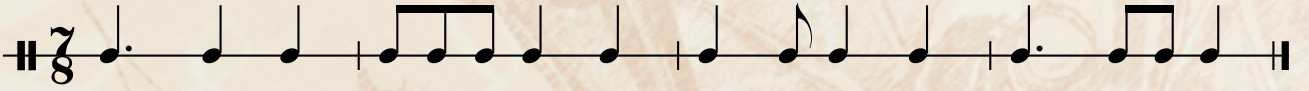
7/8 lik ölçülerde üç ritmik kombinasyon mevcuttur.

BİLEŞİK 7/8 ÖLÇÜDE ALIŞTIRMALAR

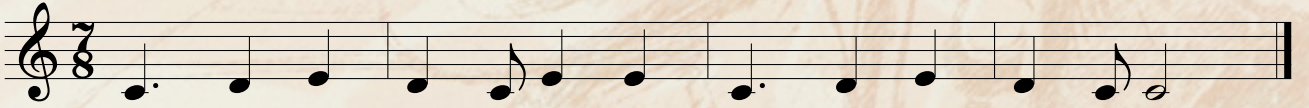
1

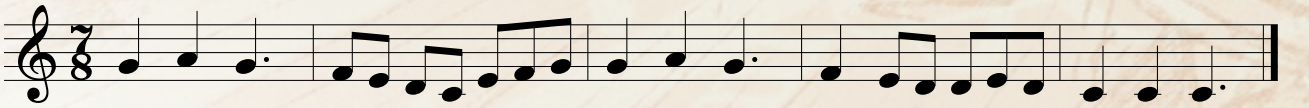
2

3

4

Aktiviteler:

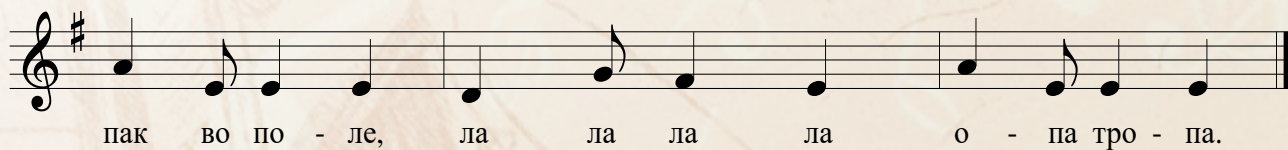
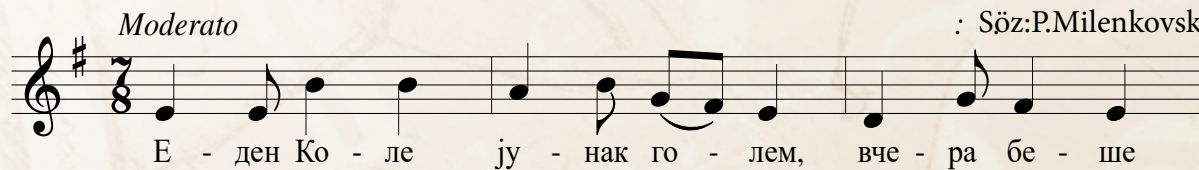
- 1.Yukarıdaki alıştırmalarda hangi ritmik kombinasyonlar mevcuttur?
- 2.Ritmik okumalı alıştırmalar (parlato).
- 3.Melodik alıştırmaları okuyunuz.

СМЕШНА СЛУЧКА / KOMİK VAKA

(İşiderek)

Müzik: K. Makedonski

: Söz: P. Milenkovski

Нешто трепна, нешто шушна,
в грмче мало в миг се мушна.
Ла, ла, ла, ла, опа тропа.

Мисли Коле, страв го стега:
„Што ли ќе е ова сега?“
Ла, ла, ла, ла, опа тропа.

Волчко силен, Меца стара,
леле помош как да барам?
Ла, ла, ла, ла, опа тропа.

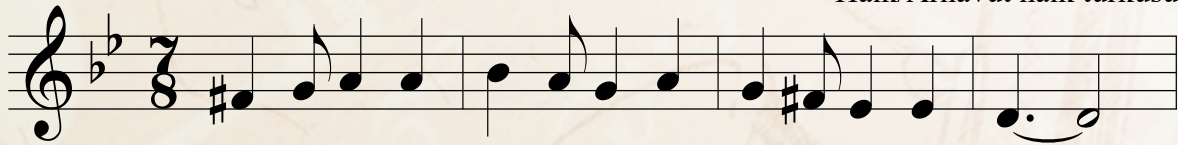
Не бил Волчко, Меца не е,
туку секој да се смее!
Ла, ла, ла, ла, опа тропа.

В грмче беше едно Еје,
едно Еје Таралеже!
Ла, ла, ла, ла, опа тропа.

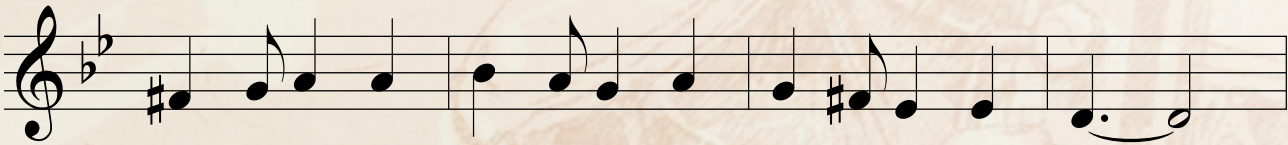

KUR E PËRCOLLA YLBERIN / İLBER’İ GÖNDERDİĞİM ZAMAN
(Notalarla)

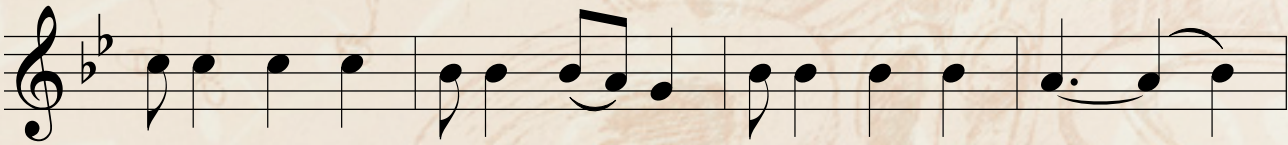
Halk/Arnavut halk türküsü

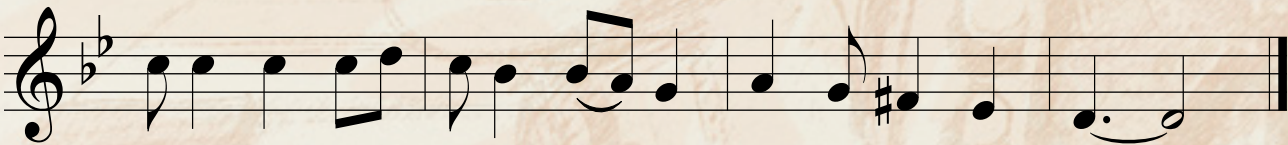
Kur e për - co - lla Yl - be - rin k'the-va hy- ra n'od.____

Kur ja -pash ma - nze - rën va - run, ja la - va me lot.____

Mos e laj me lot oj za - no, mos e laj me lot.____

S'e shkon vi - ti i par' oj za - no por si di - ta sot.____

Shkuan muajt, shkuan vitet,
zemra m'u dogj flak.
S'na lan hallet, s'na lan dertet
me jetu-e bashk' .

Morra harxhet dola n'bahçe
çorapet me i thurr'
prej mërzişë mbi çorapet
plasa tuj vajtu.

ref: O Ylberi dadëso,
a thu m'ke harru
ditët e gurbetit Ylber
qofshin të mallku.

ref: Ditët e gurbetit Ylber
qofshin të mallku
ndau nan' e bir o Ylber
ndau burr' e gru.

ÜFLEMELİ ENSTRÜMANLAR

AHŞAP ÜFLEMELİ ENSTRÜMANLAR (ÇALGILAR)

FLÜT•PİKOLO•KLARNET•BAS-KLARNET•SAKSAFON
OBUA•İNGİLİZ KORNOSU•FAGOT•KONTRAFAGOT

BAKIR ÜFLEMELİ ÇALGILAR

TROMPE (truba) • TROMBON • KORNO • TUBA

Müzikal örnek:

Senfoni no.6, ‘Pastoral’ – L.V.Beethoven

Aktivite:

Ahşap ve bakır üflemeli çalgılar arasında ki farkları bulunuz.

FLÜT

Flüt en virtüöz enstrümanlardan biridir. Daha hafif, yumuşak ve hoş bir ses tonuna sahiptir, bu nedenle orkestrelerde genellikle solo enstrüman olarak yer alır. Flütün ses tonu rengi doğadaki ses efektlerini andıran bir enstrümandır. Flüt tonu havalandırma deliklerinden çıkan hava akışından meydana gelir. Hava belirli bir açıyla doğrudan boruya nefesin üflenmesiyle oluşur, sanki doğada olduğu gibi ruzgarın estiği bir benzerlikle. Flüt üç (nadiren dört) parçadan birbiri ardına sıralanarak oluşur. Orta kısım en uzundur çünkü en fazla sayıda açıklığa (deliğe) sahiptir. Mekanizma 16 ila 18 kapaktan ve bir dizi hareket eden kaldıraçlardan oluşur. Bugünün flütleri metalden (bakır, nikel, çinko) gümüş, altın, platin, cam ve sentetik malzemelerden yapılabilir. Dünyaca ünlü flüt sanatçıları şunlardır: Irena Grafenauer, Miodrag Azanyau ve diğerleri.

Ülkemizde önde gelen flütçüler şunlardır: Nikola Atanasov, Kiro Bozinovski, Strašo Temkov ve diğerleri.

PİKOLO

Pikolo veya küçük flüt, adından da anlaşıldığı gibi daha küçük bir enstrümandır. Daha ince ve delici bir sese sahiptir, bu yüzden genelde sadece orkestralarda çalınan bir enstrümandır.

Müzik örnekleri:

“Syrinx”, solo flüt için - K. Debisi

H-moll’daki süit, VII paragraf “Badinerie” (flüt) - J. S. Bah

“Carmen” (pikolo) operasından “Çocukların Yürüyüşü” - J. Bizet

Aktivite:

Müzik örneklerini dinleyiniz ve flüt ile pikolo arasındaki farkı bulunuz.

KLARNET

Klarnet, büyük hacimli, teknik hareketli, derin ses tonlarında karanlık ve dramatic, yüksek ses tonlarında ise parlak ve sıcak bir enstrümandır. Klarnet enstrümanını ilk 1696 yılında da Nürnberg flüt üreticisi Johann Christoph Denner, eski Orta Çağ ve Avrupa enstrümanı şalmajdan esinlenerek klarinetin yapımını tamamladı. Bugün genellikle siyah abanoz ağacından yapılır ve beş parça: ağızlık, baril, üst ve alt bölüm (gövde) ve kalak son alt bölüm. Ağızlık ise üç bölümden oluşmaktadır. Bek, kamış, sıkma bilezik genellikle bir kamışla tutturulduğu katı ve statiktir, bekin üzerine kamış dediğimiz aparatı takarız ve ses çıkmasını sağlarız.

Bu virtüöz enstrüman, solo icralardan ziyade, farklı orkestralarda ve oda müziğinde eşit kullanılmaktadır aynı zamanda Caz müziğinde de önemli bir rol oynamaktadır.

Ünlü yabancı klarnet sanatçıları: Carl Lister, Stanley Dricker, Josip Nohta, Alessandro Carbonare, Michel Arignon, Benny Goodman, Arti Shaw, Milenko Stefanoviç ve diğerleri.

Ünlü yerli klarnet sanatçıları: İvan Koçarov, Tale Ogneovski, Boris Tanaskov, Stojan Dimov, Zoran Jovanoviç Lima, Zdravko Angelov, İsmail Lumanovski, Blagoj Lamnyov ve diğerleri.

Zdravko Angelov

BAS-KLARNET

Bas –klarnet, bildiğimiz klarnetten iki kat daha büyüktür ve bir oktav aşağı ki ses tonuna sahiptir. Gizemli ve kalın sert bir ses tonuna sahiptir.

Müzikal örnek:

“Mavi Rapsodi” (klarnet) – C. Gerşvin

SAKSAFON

Saksafon metalden, genellikle gümüş veya altın kaplama metalden yapılır. Adını kurucusu (19. yüzyıl) Adolf Saks'tan alır .

Saksafonun tonu, üzerinde bulunan üst kısımda ki ağızlıktan, dudakların üflenmesi ve titreştirilmesiyle elde edilir. Saksafon aslen askeri müzik için tasarlandı ve kullanıldı. Günümüzde eğlence ve caz gruplarında popüler bir enstrüman iken sanat müziğinde daha az yaygındır. Çoğu saksafon türü (soprano, alto, tenor ve bariton) olarak bilinir ve günümüzde en çok alto ve tenor saksafon kullanılmaktadır. Çoğu saksafon, Latin harfi S biçimindedir, ancak bazı saksafonlar düz bir şekle sahiptir ve metal bir klarnete benzerler.

Ünlü yabancı saksafon sanatçıları: Detlef Bensman, Sure Rucher, Claude Delongl, Timothy Me-kAllister, Charlie Parker, James Carter ve diğerleri.

Ünlü yerli saksafon sanatçıları: Petar Kargov, Georgi Micanov, Zoran Jovanoviç, Ninoslav Dimov, Stojan Dimov ve diğerleri.

Corci Micanov

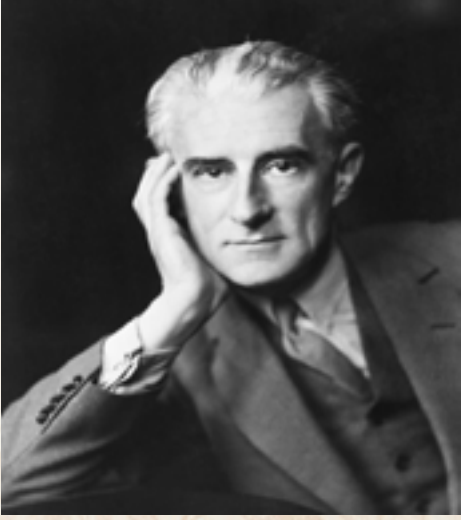
Müzikal örnek:

“Pembe Panter teması “ (saksafon) - H. Mançini

BİLMEK İSTİYORUM

“Bolero” – Joseph Maurice Ravel

Joseph Maurice Ravel ünlü bir Fransız bestecidir, orkestra çalışmasından “Bolero” ile ünlü olan Morris yedi yaşında müzikle ilgilenmeye başladı ve Adia Gişa ile piyano çalmaya başladı. Kendisiyle birlikte kontrpuan, armoni ve kompozisyon öğrendiği. İlk kez 14 yaşında halka açık performans sergiledi. En önemli eserlerinden biri “Bolero”dur. Bu kompozisyon iki değişken temadan oluşur. “Bolero”daki Temalar yeni enstrümanlar eklenerek sürekli tekrarlanır ve ifadesinin artmasına neden olur. Ünlü Rus balerin Ana Pavlova güzel performansıyla bu eseri yüceltmek için elde edilen popülerlik nedeniyle başarılı oldu. Bu eser genellikle konserperformansı olarak gerçekleştirilir.

Tempo di Bolero, moderato assai (♩ = 76) MAURICE RAVEL

piano *pp* *simile*

cresc. poco a poco alla ff

pp *akordy zapisane matymy naszym są partią do wykonania tylko za drugim razem*

Müzikal örnek:

Bolero” (saksafon) – M.Ravel

Aktivite:

Saksafon enstrümanı ünlü “Bolero” kompozisyonunda da duyulur. Kompozisyonu dinleyin ve saksafon enstrümanını görün.

Gordana Yosifova Nedelkovska

Obua, bir tür orta çağ şalmasıdır (uzun borulu enstrüman) Avrupadan sonra VIII. yüzyıldan itibaren İspanya'daki Arapların etkisiyle yayılmıştır. Üç bölümden oluşmaktadır. Obuanın ağzına düdük denir ve kamıştan yapılmıştır. Yan yana yerleştirilen iki ince kamıştan oluşur ve üflendiğinde titreyen ses elde edilir. Ortada açıklıklar bulunur vanalarla ve borunun alt kısmında huni şeklinde bir genişlemeye sahiptir. Bir karakteristik ses özelliği vardır, kapalı bir sese sahiptir, alçak tonlar ve orta seslerde nüfuz eden ve melodiksel ve hafif bir tonu vardır. Karakteristik rengi nedeniyle, esas ses yakalanması için duygusal veya pastoral ruh hali gerektiğinde de kullanılır.

Obua enstrüman'ın tonlama rengi mükemmel derecede temiz ve stabildir, böylece orkestrada diğer tüm enstrümanlara tonlama vermeye hizmet eder. En fazla solo enstrüman olarak ve aynı zamanda oda müziği ve orkestra enstrümanı olarak da sıkça rastlanmaktadır. Dünyaca ünlü obua sanatçıları: Francesco Barsanti, Giuseppe Samartini, Albrecht Meyer ve diğerleri. Ünlü Makedon obuacılarımız: Vasil Atanasov, Kiro Davidovski, Melina Todorovska, Gordana Josifova Nedelkovska ve diğerleri.

Vasil Atanasov

İNGİLİZ KORNOSU

İngiliz kornosu bir tür daha büyük obuadır ve beş ses (kuinta) daha alçak seslidir. Enstrümanın altına huni yerine, tona belirli bir renk veren açık bir top vardır ki bu enstrümana karakteristik bir ses rengi vermektedir. Orkestrada sakin ve melodik melodiler çalarak öne çıkıyor.

Müzikal örnekler:

“Kuğu Gölü”, II paragraf - başlangıç (obua) - P. İ. Çaykovski
E-moll'da IX senfoni, II paragraf (İngiliz kornosu) - A. Dvorak

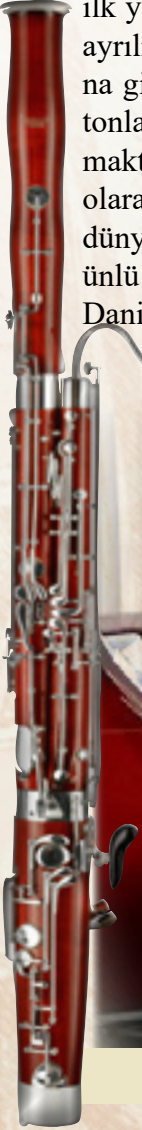

Aktivite:

Bir obua ve bir İngiliz kornası arasındaki farka dikkat edin.

FAGOT

Fagot çok büyük bir çalgıdır, ancak teknik olarak çok hareketlidir. Her şey XVI yüzyılın ilk yarısında eski enstrüman olan bombardarda'dan geliştirildi. Bu enstrüman bağlantı parçalarına ayrılmış yaklaşık 2,5 metre uzunluğunda ahşap bir boruya sahiptir. Ton enstrümanın ilk kısmına giren çift çubuklu metal bir boruya üflenerek elde edilir. Fagotun çok nüfuz etmeyen derin tonları vardır ve yüksek seste bir saksafona benzer şekilde yumuşak ve melodik ses gibi duyulmaktadır. Orkestralarda yaygın olarak kullanılan bu enstrüman aynı zamanda solo enstrüman olarak ve özellikle de mizahi ve ruhsal melodileri icra etmek için kullanılmaktadır. Fagotun dünyaca ünlü icracıları: Klaus Tuneman, Milan Turkoviç ,Valerij Popov ve diğerleri. Fagotun ünlü yerli sanatçıları şunlardır: Sreten Teodosievski, Vasil Karaskakovski, Marjan Miloşevski ve Daniel Apostolov'dur.

KONTRAFAGOT

Kontrafagot fagotun şekline benzer, ancak çok daha büyüktür ve daha düşük bir oktav ses çıkarır. Derin tonlarla karakteristiktir ve orkestrada bas fonu olarak kullanılır. Kendisi ile çok virtüöz melodik müzikler çalınmaz. Bazı orkestra eserlerinde çok nadiren solo bölümler çalınabilir.

Müzik örneği:

“Bahar adanması” - başlangıç (fagot) - I. Stravinsky

Aktivite:

Fagot ve Kontrafagot arasındaki farka dikkat edin.

OJ BORİJE LELE TU ŠUZIJE / EY GÜZEL GELİN

(İşiderek)

Roman halk şarkısı

Oj bo - ri - je,

le - le tu šu - zi - - - je, a.

So a - gjan man - ge,
Te da - de - star,

le - le te da - de - star, a.
le - le bar - va - le - star, a.

An - gjum tu - ke du - j ka - le ja - kia

ka - le ja - kja sa - r ka - le - dra - ka.

Ka - le ja - kja

sar duj ka - le - dra - ka, a.

BAKIR ÜFLEMELİ ENSTRÜMANLAR

Kalay nefesli çalgılar şunlardır: trompet, trombon, korna ve tuba. Bu enstrümanlar genellikle bakır borudan yapılırlar. Nefesli çalgılarda ses tonları metal dudaklığa üfleyerek elde edilir, boru içindeki havanın titreşmesi sonucunda olur.

TROMPET (Truba)

Trompet eski zamanlardan gelen ve çok popüler olan bir enstrümandır. Bir ağızlık ve kendi üstüne kıvrılmış silindirik bir borudan oluşan nefesli çalgıdır.

Bakır ailesi enstrümanlarının 3 temel bölümü vardır: Ağızlık, boru, ve kalak, günümüz pistonlu bakırlarında piston kısmı, boru kısmının üzerindedir. Ayrıca ağızlığı, boruya bağlayan kısma 'backbore' ya da ağızlık borusu denir. Ağızlık seçimi, çalıcının dudak şekline, çalarkenki rahatlığına ve eserin karakterine göre değişir. Çok kaba bir örnekle senfonik bir eserde daha koyu tonlu, daha derin bir ağızlık kullanılırken, caz trompetçileri sıklıkla daha sıkı, parlak ve cılız tonlu bir ağızlık kullanmayı yeğlerler. Ses rengi sebebiyle en çok tercih edilen trompet si bemol trompettir.

Dünyaca ünlü trompet sanatçıları: Louis Armstrong, Oliver King, Nini Rosso, Vinton Marsalis, Harry James ve diğerleri.

Ünlü yerli trompet sanatçıları şunlardır: Vaso Ristov, Blagoja Angelovski, Ljuben Dimkarovski ve diğerleri.

Vaso Ristov

Louis Armstrong

Müzikal örnek:

Es-Dur concerto (trompet) – J.Haydn

TROMBON

Trombon, üflemeli bir ve bakır nefesli çalgılar grubunda bulunan ve trompetin bir büyüğü olan çalgı çeşididir. Fincan biçimli bir ağızlığa dayanan dudakların titreşmesiyle ses çıkarmaktadır. Boru uzunluğunu değiştiren ve “kulis” adı verilen bir sürgüsü vardır. Bu sürgü trombonun farklı notalarda ses çıkarabilmesini sağlar. Trombonun “kulis” adı verilen bu parçası; boru uzunluğu arttıkça pesleşir, kısaldıkça tizleşir. Bu sayede bu enstrüman kolay bir şekilde “Glissando” denilen tekniği yapabilir ve bu yüzden diğer bakır enstrümanlardan farklıdır. Bu nefesli çalgı en geniş hacme sahiptir - dört oktavı kapsar. Renk tonu, ağırbaşlı ve kahramanca bir karakterle melodik dizeler ve ayrıca piyano dinamiğindeki lirik melodilerin performansı yapmak için uygundur. Trombon senfonik orkestralarda ve eğlenceli ve rüzgarlı askeri orkestralarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Çoğunlukla caz müziğinde solo enstrüman olarak kullanılır. Dünyaca ünlü trombon sanatçıları: Glen Miller, Tom Dorsey, JJ Johnson dur. Kiril Ribarski ise tanınmış yerli trombon sanatçılarımızdandır.

Kiril Ribarski

Müzik örneği:

“Çardaş” (Kiril Ribarski - trombon) - V. Monty

KORNO

Korno, en eski pirinç çalgılardan biridir. İlk boynuzlar hayvan boynuzundan yapılmıştır ve avlanma için bir sinyal cihazı olarak hizmet etmiştir. Bugünkü korna dairesel bir ekle sahiptir ve yapımında en önemli rolü valf sistemi oynar. Ağızlık üst kısımda bulunur ve tüpün alt kısmı huni şeklinde genişletilir. Korno, çok hareketli, virtüöz bir enstrüman değildir, ancak yine de, büyük dinamik ifade olanaklarına sahip bir enstrümandır.

Korno, yapay olarak sessiz tonlar verme yeteneğine sahiptir. Bu, iki yolla elde edilir: ıkış hunisinin elle kısmen kapatılması ve bir sordin uygulanması. Dünyaca  nl  korno sanatçıları: Hermann Baumann, Frank Lloyd, Michelle Thomson, Vincent de Rosa, Stefan Dorr ve diğerleri. Korna alan ünlü yerli sanatçılar şunlardır: Lev. e Traykovski, Aleksandar Goşev ve diğerleri.

Müzikal  rnek:

Es-Dur'da korno ve orchestra için concerto – V.A.Mozart

TUBA

Tuba en büyük bakır veya pirinç çalgıdır ve en derin sese sahiptir. Tuba müziği bas nota anahtarıyla yazılmıştır. Tuba hareketli bir enstrüman değildir, bir ton üretmek için daha fazla hava ve zaman alır, bu nedenle solo enstrüman olarak çok nadiren kullanılır.

Bu çalgı grubunda, trompete çok benzeyen ve onun varyantı sayılan bir çalgı olan kornet ile yalnızca askeri müzik için kullanılan kanattan da söz edebiliriz.

Taşko Todorov

Dünyaca ünlü tuba sanatçıları: Ronald Bishop, Marty Erickson, Patrick Sheridan ve diğerleri ve Taşko Todorov yerliler arasında öne çıkıyor.

Jadi LI

Müzikal örnekler:

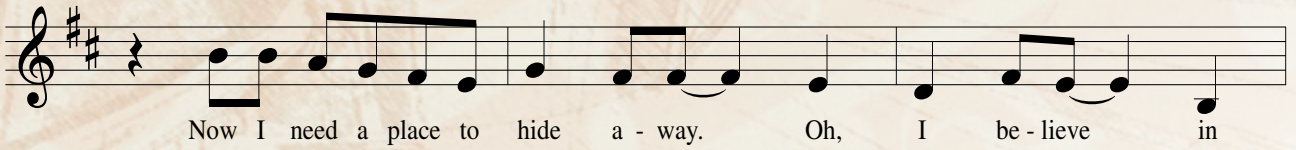
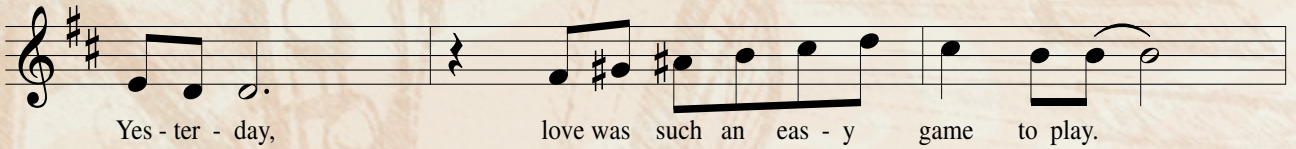
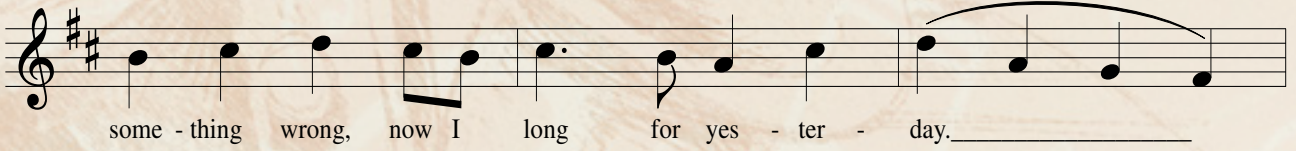
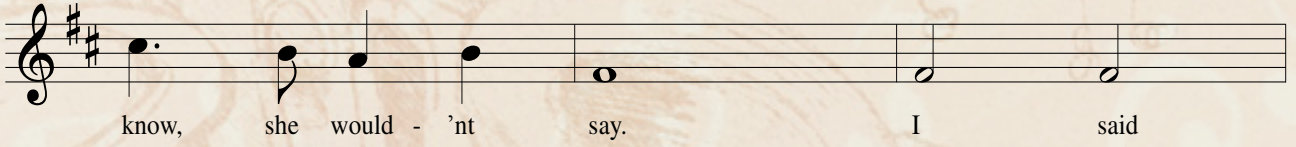
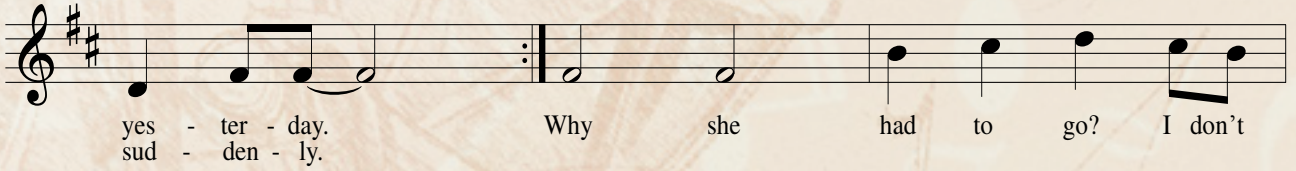
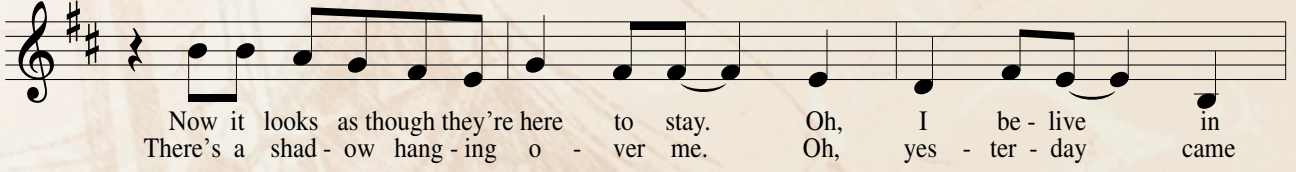
“Petruşka”, resim 4: “Köylü ayı” (tuba)
- I. Stravinsky

YESTERDAY / DÜN

(işiderek)

Moderato

Müzik: C.Lenon ve P.Mek Kartın

VURMALI (perküsyon) ENSTRÜMANLAR (ÇALGILAR)

Vurmalı çalgılar tarihsel olarak ilk müzik aletleridir. Bu grup enstrümanlar hakkında bilindiği gibi ses tonu elde etmek için enstrümanların yüzeyine vurularak elde edilir.

Vurmalı çalgılar genellikle diğer çalgılarla birlikte kullanılır. Çıkardıkları sese göre iki gruba ayrılırlar:

TON YÜKSEKLİĞİ BELİRLİ VURMALI ÇALGILAR

Timpani

Vibrafon

Ksilofon

Çan çalgısı

Kambani

TON YÜKSEKLİĞİ BELİRSİZ VURMALI ÇALGILAR (ritmik)

Ziller

Büyük davul

Küçük davul (trampet)

Daire

Gong

Kastanyetler

Müzikal örnekler:

Koro, piyano ve vurmalı çalgılar için "Alfabeler" - R. Avramovski

Perküsyon için senfoni - E. Evazen

TON YÜKSEKLİĞİ BELİRLİ VURMALI ÇALGILAR

(MELODİK ÇALGILAR)

Belli bir perdeye sahip vurmali çalgılar grubunda (melodik çalgılar) ait olanlar şunlardır: timpani, vibrafon, kambani, ksilofon, metalofon, vb.

TİMPANİ

Timpani, senfoni orkestrasında vurmali çalgıların en önemli enstrümanıdır. Büyük kazanlardan (bakır veya pirinç) ve baldır membranından veya suni deriden üretilmektedirler.

Ses, 30 cm uzunluğunda çubuklar kullanılarak üstteki deriye vurularak elde edilir. Tonların yüksekliği, istenen tonu elde etmek için bir pedal kullanılarak deriyi sıkılaştırarak elde edilir.

Moyca Sedeu

Müzikal örnek:

“Böyle dedi Zerdüş” (timpani) - R. Strauss

VİBRAFON

Vibrafon metal plakalardan yapılmıştır. Metal plaklara keçe veya kauçuk ile kaplanmış sopalarla vurularak ses elde edilir. Metal plakaların altında metal borular (rezonatörler) bulunur, bir hava akımının oluşturulduğu ve böylece tonun titreşiminin elde edildilmesine yardımcı olur. Vibratör, tonun süresini düzenleyen ve kromatik tonların gerçekleştirmesi için çok uygun bir pedala sahiptir. Pop ve caz müziğinde yaygın olarak kullanılmaktadır.

Müzikal örnek:

Vibrafon ve orkestra için konçerto (vibrafon) - I. Kuljeriç.

ÇAN ÇALGISI

Kambani, uzunlukları değişen bir dizi metal borudan oluşur. En kısa boru en yüksek tonu üretir. Bu enstrüman bazı kompozisyonlarda özel ses etkileri yakalamak için kullanılır.

Müzikal örnek:

Resmi uvertür “1812”, op. 49 - bitiş (kambani) - P. İ. Çaykovski

KSİLOFON

Ksilofon, tahta çubuklarla vurulan tahta plakalı bir çalgıdır. keskin, parlak ve kısa ses üretmektedir. Müzikte yer alan içeriklerin tonal tablosunda önemli bir yeri vardır.

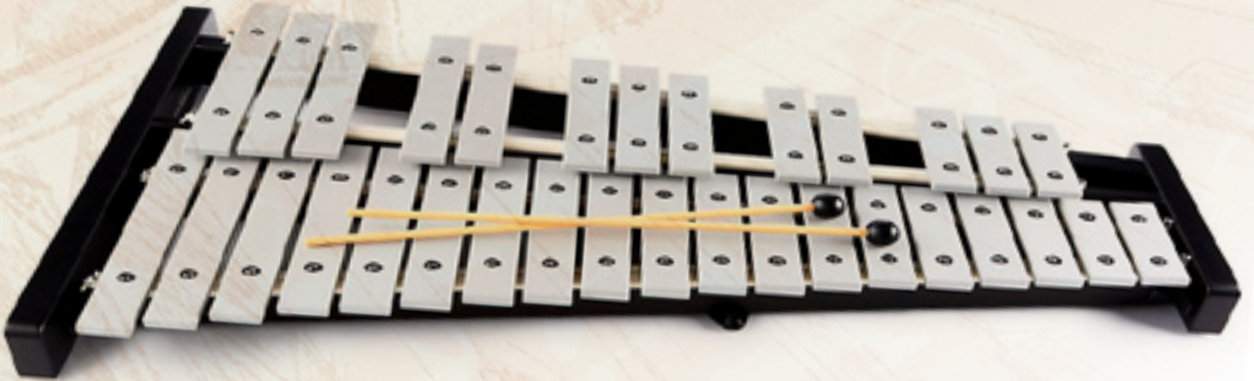

Müzik örneği:

“Hayvan Karnavalı” ndan (ksilofon) “Fosiller” - K. Saint-Saens

Metalofon (Müzik aleti çanları)

Müzik aleti çanları (glockenspiel) veya metalofon, vurmali çalgıların 18. yüzyıl orkestrasının ayrılmaz bir parçasıdır. İki ahşap lehvaya piyano klavyesi gibi düzenlenmiş sıra sıra ahşap çerçeveler yerleştirilmiş bir dizi dikdörtgen çelik levhadan oluşur. Başları tahtadan, metalden veya ebonitten (plastik kütle, sert kauçuk)’tan yapılmış sopalarla vurularak ses elde edilir. Çanların çok parlak, çınlayan, metalik bir sesi var.

Müzik örneği:

“Sihirli Flüt” (metalofon) - V. A. Mozart

ИНДИЈАНСКА БОРБЕНА ИГРА / HİNT SAVAŞ OYUNU
(çalarak)

Брзо М. Арон

Flute

Triangle

Tam Tam

f

8

Fl.

Trgl.

T.T.

15

Fl.

Trgl.

T.T.

p *f*

p *f*

TON YÜKSEKLİĞİ BELİRSİZ VURMALI ÇALGILAR

(RİTMİK ENSTRÜMANLAR)

Bu enstrümanlar yalnızca ritim vermek için ve çoğu zaman çeşitli etkili müzikler üretmek için kullanılır: gök gürültülü fırtınalar, patlamalar ve benzerleri.

ZİLLER

Ziller çift olarak kullanılan yuvarlak pirinçten veya bronz metalden yapılmış çini görünümündedir. İki çeşit ses tonu üreterek kullanılır:

- Birbirine vurularak
- Satatik duran bir yerde pedal ile vurularak

BÜYÜK DAVUL

Davullar, ilkel ve orijinal enstrümanlar rolü olarak Hint kabilelerinin genel yaşamındaki harika çalınırdı. Davulları öncelikle yağmurla ilgili (yağmur, vb.) ritüelin icrasında kullandılar. Yani, ne zaman deri davullar gevşeyip yumuşarsa, yağışa hazırlandıklarını biliyorlardı. Bu enstrüman sanatsal müziğinde ses efektleri elde etmek için yalnızca belirli yerlerde kullanılırdı.

KÜÇÜK DAVUL (BARABAN) /trampet

Küçük davul veya günümüzde trampet olarak bilinen vurmalı çalgı, yaklaşık 35 santimetre çapında ahşap veya meta, iki tarafta kapalı bir silindirden oluşur ve yüksekliği 10 - 30 cm arasındadır. Gerilmiş derinin alt kısmına ince metal teller gerilir. Bu davul güçlü, keskin ve kısa bir sese sahiptir. Küçük davul askeri bir enstrüman olarak bilinir, bu nedenle kullanımı en yaygın olarak marş karakterine sahip bestelerde kullanılır. Ayrıca bazı oyunlarda karakteristik ritimleri çalmak için kullanılırlar.

Müzik örneği:

“Makedon Ritmi” - Garo Tavitjan tarafından davul için solo.

DAİRE

Daire, ahşap veya nadiren metal bir çember üzerinde üzerine gerilmiş, tek derili küçük bir el ritmik enstrümandır. Çember boyunca, içinde bulundukları oyulmuş açıklıklar vardır ve metal zillerle donatılmıştır. Bu enstrüman parlak bir sese sahiptir ve neşeli bir müzik karaktere sahiptir. Genellikle Halk müzik folkloründe eşlik edici ritmik olarak kullanılır.

GONG

Gong, Çin ve Japonya kökenlidir. Büyük bir metal çiniye benzer ve ortasında bir sopayla vurularak çalınan enstrümandır. Senfonik ve caz orkestraların vurmali enstrümanıdır ve müzikal efektler için kullanılır. Çok sık kullanılan bir vurmali enstrüman değildir.

KASTANYET

Kastanyetler, İspanya ve İtalya'da popüler olan halk çalgılarıdır. Ahşap veya plastikten yapılırlar. Keskin bir sese sahiptirler ve halk müziğinde folklor oyunlarında eşlik olarak kullanılan zillerden ibarettir.

MARAKEŞ

Marakeş genellikle Latin Amerika müziğinde görülür. Bu enstrümanın orijinali, Küba balkabağıdır ve içi fasulye, bezelye veya çakıl ile doldurulur.

ÜÇGEN

Bu çalgının modern şekli, üçgen şekline bükülmüş, iki köşesi biraz yuvarlanmış ve bir köşesi birbirine değmez şekilde açık olan bir yuvarlak kesitli metal, genellikle çelik, çubuktan oluşur. Bu üçgen çalgı üstündeki köşede ilmik yapılmış bir çeşit ip veya tel ile havada tutulabilir. Genellikle kısa bir metal değnek şeklinde tokmak ile vurularak çalınır. Parlak ve metalik bir ton sesine sahiptir.

Müziksel örnek:

„Bien tri daire“ – „Тропаат три дајриња“ - üç daire çalıyor” (halk), Sabit Tahiri'nin icrası.

Aktivite:

Bütün vurmali enstrümanların sesini dinleyip analiz ediniz.

TUŞLU ÇALGILAR

Tuşlu çalgılar veya klavyeli enstrümanlar da olarak bilinen ve ses tonunun nasıl üretildiğine bağlı olarak ikiye ayrılırlar: Tuşlu telli çalgılar ve tuşlu üflemeli çalgılar.

TUŞLU TELLİ ÇALGILAR

KLAUSEN (ÇEMBALO) • PİYANO • PİYANİNO

TUŞLU ÜFLEMELİ ÇALGILAR

KİLİSE ORGU * AKORDİYON

KLAVSEN (ÇEMBALO)

Klavsen veya çembalo, Orta Çağ'ın sonlarına kadar uzanan bir çalgıdır. Şekli piyanoya benzer, ancak ses, gitarda olduğu gibi tellerin tüyle çekilmesiyle elde edilir. Buradan, klavsen kendine özgü zil sesine ve keskin bir sese sahiptir. Onun gelişme zamanı Rönesans ve özellikle Barok (XVI - XVIII yüzyılın ilk yarısı), dönemin oda, opera ve orkestra eserlerinin ayrılmaz bir parçası oldu. Bu enstrüman solo repertuarının devasa eseri olarak de dikkat çekiyor. Dünyaca ünlü klavsenciler şunlardır: Gustav Leonard, Kenneth Gilbert, Trevor Pinokyo, Jacques Oh, Andreas Steyer ve Pierre Antai.

Cvetanka Sozovska, ilk Makedon klavsen sanatçısıdır.

Gustav Leonard

Cvetanka Sozovska

Müzikal örnek:

"Goldberg Varyasyonları" (klavsen) - J. C. Bah.

PIYANO

Bu enstrüman piyano olarak bilinir ve tanınır, adı Alman kökenlidir ve nadiren İtalyan kökenli bir isim olan piano forte olarak anılır. Bir rezonans panosundan, bir çerçeveden oluşur. Piyanolar genellikle ses tahtasını ve metal telleri çevreleyen aynı zamanda koruyan ahşap kasadan oluşmakla birlikte 88 tuşa (52 beyaz tuş, 36 siyah tuş) sahiptir. Piyano, tuşlarına basıldığında içerisindeki teller aracılığıyla ses çıkarır (228 tel), Tahta çekicinin tellere vurmasından dolayı piyano bazen vurmali telli çalgı olarak da sınıflandırılır. Tuş bırakıldığında ise teller damper (titreşim azaltan parça) yoluyla susturulur. Fakat pedallar yardımıyla tuşlardan parmaklar kaldırmasına rağmen sesi uzatmak mümkündür.

Piyano, solo ve konser icralarından, çeşitli etkinliklere katılmaya kadar geniş müzikal uygulamalara sahiptir. Oda toplulukları, hatta büyük senfoni orkestralarında bile piyanosuz bir orkestra düşünülemez.

Piyano, Bach, Scarlatti, Haydn gibi birçok bestecinin zengin edebiyatıyla büyülüyor. Mozart, Beethoven, Schumann, Chopin, Schubert, Liszt, Brahms, Prokofiev, Debussy, Ravel, Çaikovsky, Rahmanjinov ve diğerleri.

Dünyaca ünlü piyanistler: Arthur Rubinstein, Aldo Chicolini, Svyatoslav Richter, Dubravka Tomsic ve diğerleri.

Ünlü yerli piyanistler: Simon Trpceski, Jasminka Çakar, Stella Slejanska, Todor Svetiev, Valeri Stefanovski, Katerina Gelebeşeva - Kostadinovska, Marija Vrskova, Marija Gjoşevska, Dino Imeri ve diğerleri.

Müzikal örnek:

Piyano ve orkestra için konser no. 1, op. 23, b-moll'da - P. İ. Çaykovski

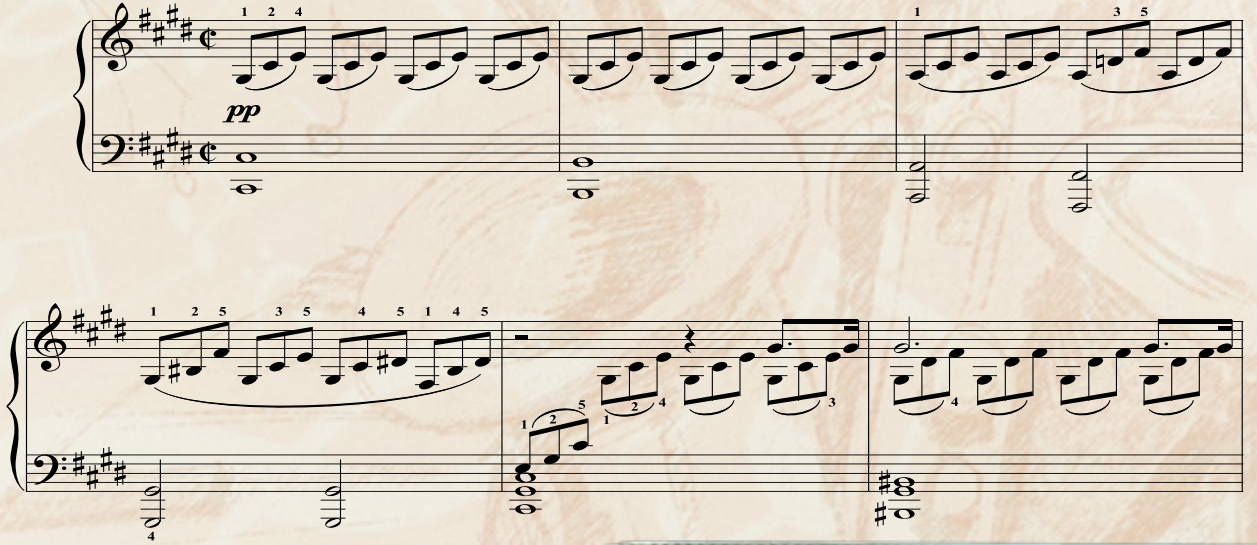

Simon Trpçeski

„Месечева соната“ / “Ayışığı sonatı”

Adagio sostenuto

Л. В. Бетовен

PIYANİNO

Piyanino şekil ve boyuta göre piyanodan farklıdır. Teller dikey olarak döşenir. Piyanino piyanodan daha zayıf bir sese sahiptir ve daha çok ev ortamında müzik yapmak için kullanılır. Bu enstrümanın ve piyanonun notalarına gelince, iki hatlı sistemde Sol ve Fa anahtarında yazılmaktadır.

Aktivite:

Piyano ve piyanino arasındaki farkları bulunuz.

ORGLAR

Orglar, en büyük ve en karmaşık müzik aletidir. Tonun perdesine de bağlı olarak, farklı uzunluk ve genişliklerde çok sayıda ahşap veya teneke borudan oluşurlar. En derin tonları çalmak için kullanılan bir ayak klavyesi - pedalı da dahil olmak üzere birkaç klavyeleri vardır. Ton, borulardaki hava akışıyla elde edilir. Farklı renk ve hacim elde etmek için her ton için ayrı bir tüpe, hatta aynı ton için birden fazla tüpe sahiptirler. Başlangıçta iki oyuncuya ihtiyaç vardı: biri oynamak için, diğeri şişirmek ve körüklere basmak için. Bugün modern orglar elektrikli bir fan kullanıyor.

Orglar, bazı enstrümanların veya enstrüman gruplarının sesine benzer bir renk veren çeşitli kayıt türleri vardır. Org müziği üç satırlı bir sistemde yazılmıştır: Sol anahtarı ve iki Fa veya bas anahtarı. Orglar çoğunlukla kiliselerde, özellikle daha büyük Batı Avrupa şehirlerinde bulunur.

Müzikal örnek:

D-moll'daki toka ve füğ (orglar) - J. S.Bah

AKORDİYON

İki tür akordiyon vardır: Üflemeli ve el.

Üflemeli akordiyonun tonu, havanın üflenmesi veya solunmasıyla elde edilir. melodiye ek olarak, bir akor eşliğinde çalınabilir ve hareket ettirilerek tonun kalitesi elde edilir ve böylece akordiyonu tutan avuçlarda bir tür titreşim (vibrato) oluşturulur.

El akordiyonu, bir klavye ve düğmelerle olabilir. Kullanırken Sağ tarafta askılar yarımıyla omuza asılarak çalınır. Melodileri çalmak için Sağ tarafta klavye veya düğmeler bulunur, solda ise bas eşliği olarak kullanılan düğmeler bulunur.

Enstrümanın ortasında körük vardır, bu körük, pili biçiminde olan deriden bir torbaya benzer.iki yana doğru gerildiğinde içi havayla dolar, sıkıştırıldığında ise emdiği havayı kamışlara doğru üfler. Basılan notanın sesi akordeonun hava kanallarının açılması ile birlikte açığa çıkar. Hem tuşlu hem de havalı müzik aletleri arasında bulunmasının sebebi de budur.

Akordiyon halk müziğinde, pop müzikte ve son zamanlarda klasik müzikte solo enstrüman olarak kullanılmaktadır.

Dünyaca ünlü akordiyon sanatçıları: Pietro Frosini, Ksenija Sidorova ve diğerleri.

Tanınmış yerli akordiyon sanatçıları şunlardır: Koço Petrovski, Zorica Karakutovska ve diğerleri.

Zorica Karakutovska

Ksenija Sidorova

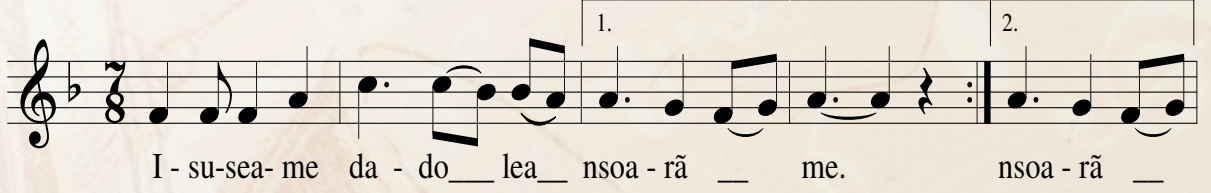
Müzikal örnek:

“Libertango” (akordiyon) - Astor Piazzolla

ISUSEAME DADO / EVLENDİR BENİ ANNE

(işiderek)

Söz ve müzik:Hristo Hrsitoski-Mular

SENFONÌ

Senfoni, döngüsel biçime sahip orkestral bir eserdir. Temel kalıba göre farklı hız, form ve deneyimle dört paragraftan oluşur. Klasik senfoni, Haydn ve Mozart eserlerinde zirveye ulaşır. Bununla birlikte, en büyük senfonist, ilk kez beste yapmaya başlayan Ludwig van Beethoven olarak kabul edilir çünkü senfoninin klasik kalıbını değiştirerek (Menuet yerine Scherzo tanıtıldı). L. B. Beethoven'ın dokuzuncu senfonisinde dördüncü paragrafta ilk kez vokal solistleri ve koroyu tanıtıyor.

Klasik senfoni dört paragraftan oluşur. Paragraflara göre formlar, iki bölümlü yada üç bölümlü olabilir.

Her paragraf farklı bir hızdadır, örneğin: Allegro - Andante - Tempo di Menuetto - Allegro.

Symphony No. 5 in C minor

[illegible]

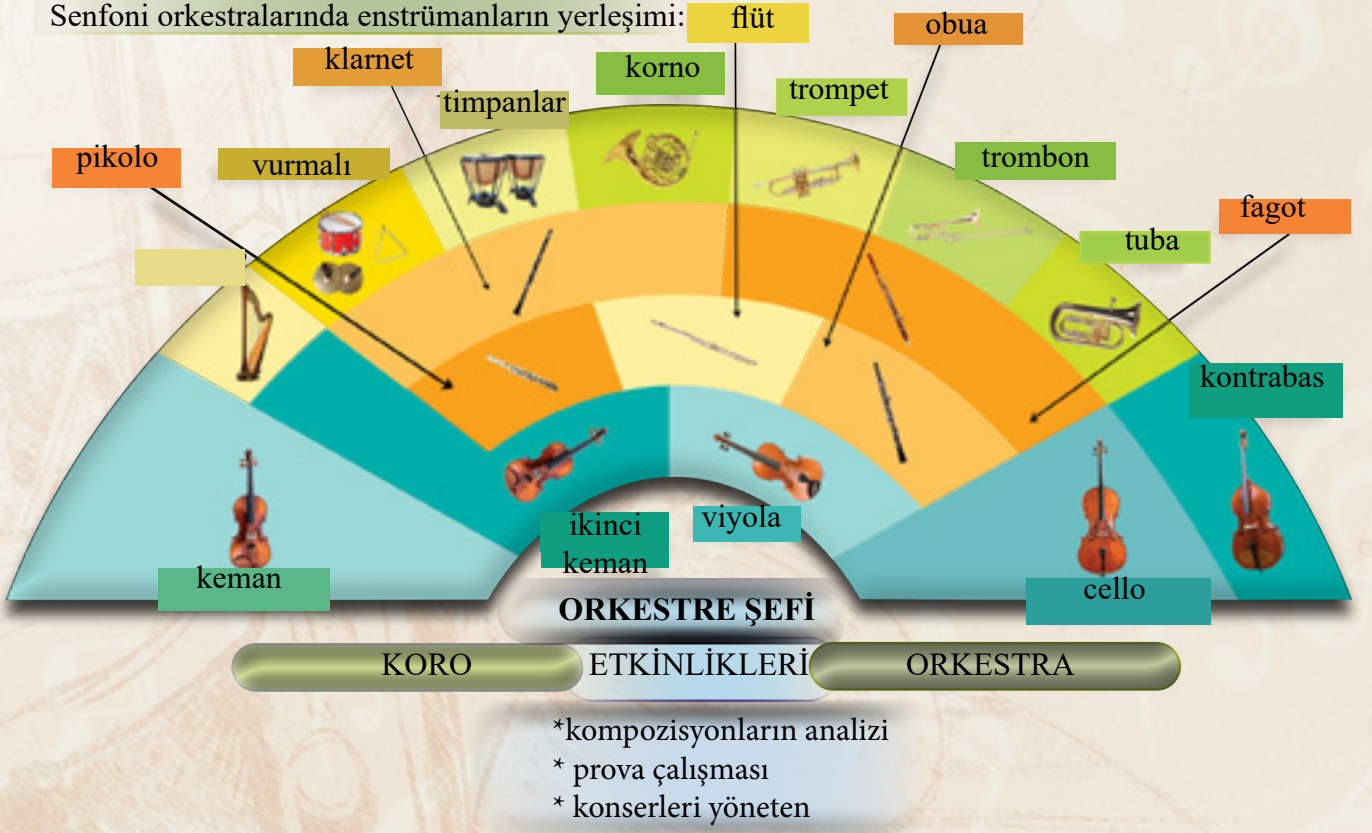
Edinburgh
Beethoven

Müzikal örnekler:

g-moll’lu senfoni no. 40, KV 550 (tüm paragraflardan parçalar) - V. A. Mozart
c-moll’da V. senfonisi, op. 67, I paragraf Allegro con brio (parçalar) - L. V. Beethoven
IX. Senfoni - final, “Neşeye Şarkı” (korolu parça) - L. V. Beethoven
“William Tel” operasından uvertür - J. Rossini, Roma Senfoni Orkestrası’nı
Budapeşte (Budapeşte Çingene Senfoni Orkestrası) icra etmektedir.

SENFONİ ORKESTRASI

Senfoni Orkestrası, oda orkestrasının genişletilmesiyle oluşturulmuştur. Esnasında her türlü klasik müzik aletini icra eden senfoni orkestrası giderek geliştirilmiş ve tamamlanmıştır. Senfoni orkestrasının gelişimi için tüm müzik çağlarında şu besteciler tarafından büyük katkı yapılmıştır: Haydn, Mozart, Beethoven, Schumann, Verdi, Rossini, Brahms, Wagner, Strauss, Berlioz ve diğerleri.

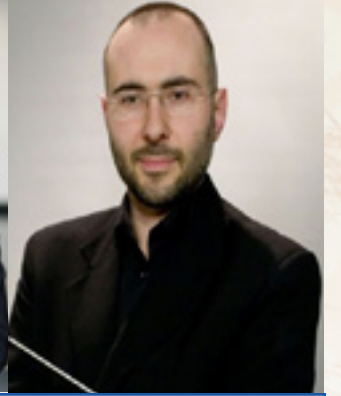
Bisera Čadlovská

Cihan Emin

Boryan Canev

Sašo Tatarčevski

Herbert von Karajan

Gustavo Dudamel

Zubin Mehta

Marin Alsop

FİLARMONİ

Makedonya Filarmonisi, ülkedeki tek senfoni orkestrasıdır. Makedonya Filarmonisi 24 Kasım 1944'te yönetimin kurulu kararı ve bir grup müzisyen tarafından kuruldu. İlk orkestra şefi olarak Todor Skalovski tarafından yönetilmeye başlandı.

Orkestra, kuruluşundan günümüze kadar müzik sanatı alanında önemli bir rol oynamıştır. Burada önde gelen Makedon ve yabancı solistler, müzisyenler, tanınmış orkestra şefleriyle çeşitli korolar ve orkestralar yönettiler. Düzenli konser performanslarının yanı sıra, Makedon senfoni orkestrası, tüm dünyayı dolaşarak ülkesinin müziğini layıkıyla sunmaktadır. Filarmoni, çağdaş müzikten dünya klasik müzik literatürünün geniş bir repertuarına sahiptir, ancak sürekli Makedon müzisyenlerin eserlerini de icra edip seslendiriyorlar.

Makedon Filarmoni Orkestrası'nın dış görünüşü

Makedon Filarmoni Orkestrası'nın iç görünümü (oditoryum ve sahne)

Aktiviteler:

1. Dinlenen senfonilerin temel özelliklerini (paragraflar, karakter, performans türü) tanımlayınız.
2. Makedon Filarmonisini ziyaret edin.

DİNLEYELİM, HATIRLAYALIM !!!

Müzikal örnekler:

G-DUR gamında keman ve orkestra için konçerto - V. A. Mozart

Viyola için “Elegy” - I. Stravinski

“Kuğu” - K. Saint-Saens

“Badineria” - J. S. Bah

Pikolo ve orkestra için “Rokoko Varyasyonları” - P. İ. Çaykovski

“Mavi Rapsodi” - J. Gerşvin

“Kuğu Teması” - P. İ. Çaykovski

Aria viyola saksafon ve piyano için - E. Boca

Fagot ve orkestra için konser - V. A. Mozart

D-moll’daki toka ve füğ - J. S. Bah

Aktiviteler:

Müzik örneklerini dinleyerek müzik çalgılarını tanıyınız.

İKT (bilgisayar,tablet vs.) kullanarak öğrenilen müzik çalgılarıyla bir albüm oluşturun.

BİLMEK İSTİYORUM

DÜNYADAKİ MÜZİK ENSTRÜMANLARI

Afrika (vurmalı çalgılar-perküsyon)

Hindistan (Sitar)

Amerika (Benjo)

İsviçre (Alp Boynuzu)

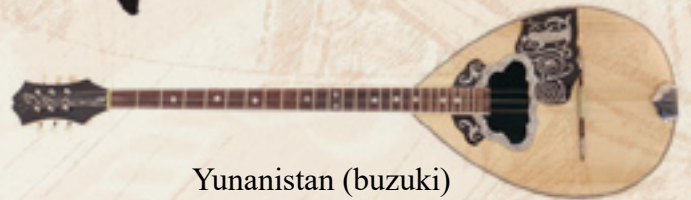
Rusya (balalayka)

Çin (Zeng)

Brezilya (berimbau)

Yunanistan (buzuki)

Aktivite:

İKT (bilgisayar, tablet vs.) uygulaması kullanarak önerilen enstrümanlardan müzik örnekleri dinledikten sonra görsel ve işitsel incelemede bulununuz.

HALK OYUNLARI GELENEĞİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Halk oyunları, çok eski ve genel bir oluşumdur. Bunlara “halk dansları” da denilmektedir ve halk müziği geleneğinde önemli yer almaktadır. Her bir ülkenin ve halkların kendine özgün dans gelenekleri ve has özellikleri vardır. Danslar ve oyunlar alanına göre çok özel ve çeşitlidir.

Makedon halk dansları (alayları)

Makedon halk dansları geleneğinde beş dans alanı olarak sınıflandırılır: batı, güneybatı, güney, doğu ve kuzey dans alanı, her biri kendine özgü bir tarza sahiptir, aynı zamanda aralarında belirli bir evrensellik ile dans özelliklerine de sahiptirler. Halk oyunlarının isimleri veya yer adları , önde gelen dansçılar, hareket yönü, duruş şekli veya dansçıların, stilist özellikleri ve ritüel aktivitelerinden ilişkilidir veya türetilmiştir. Örneğin: Svinışko oro (Svinishte köyü), Skudrinka (Skudrinje köyü), Patrunino, Çangulovo, Panteovo dansı, Pravoto (düz oro), Levoto (sol oro), Şiir için oro, Omuz için, Küçük dans, Kesirli dans, Ağır oro , Kalay dansı vb. Danslar en yaygın olarak halk müziği enstrümanları eşliğinde çalınan dans ve orolardır, nadir görülen ise şarkı söyleme ve müzik enstrümanı eşliğindedir.

Amaca ve işlevine göre halk oyunları ikiye ayrılır:

Dans (alay) toplulukları

Performansı belirli bir zaman, yer ve katılımcı sayısı için kesin olarak belirlenmemiş danslardan ibarettir.

Ritüel danslar (alaylar)

Sıkı bir şekilde yer, zaman ve katılımcı sayısı belirlenmiş olan danslardan ibarettir.

Dansçıların kompozisyonuna ve amacına göre danslar şunlar olabilir:

Erkek dansçılar
Kadın dansçılar
Karma dansçılar

Erkek alayı
kadın alayı
evlilik töreni

Küstek (boncuklu mendil) boncuktan yapılmış kadınların koluna takılan kolluk.

Bir dansın kaliteli bir şekilde icra edilmesi için dansın ilkinin ve sonuncusunun iyi dansçılar olması büyük önem taşımaktadır. Lider her zaman ilk adımları başlatır, sağ elinde tuttuğu bir mendili veya küstek çevirerek el ile işaretler verir: dansın başlangıcı, yeni bir ifade için, özel öğeleri gerçekleştirmek (dönme, diz çökme, daireyi yayma vb.). Sonuncu dansçının da benzer rolü var ve halk arasında şu şekilde çağırılır: kuyruk, kuyrukçu, tek, sonuncu, o da mendili veya küsteği çevirip işaretler verir fakat sol elinde.

Dansı yaparken hareket yönüne göre farklıdır:

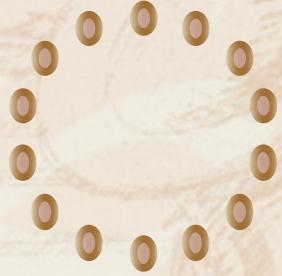
- sağa hareketle oynanan danslar (Kolay, Ağır, Koşucu, vb.).
- sola hareket ederek oynanan danslar (Sol dans, Povrnečka ve diğerleri).

Danslar oyunun şekline göre şu şekilde ayrılır:

- oynanan danslar yarım daire şeklinde veya açık daire (en yaygın biçim).

- oynanan danslar kapalı bir daire içinde (nadir bir oyun şekli).

- oynanan danslar yılanımsı şeklinde.

- çiftler halinde oynanan danslar (ikişer ikişer).

sayısına göre katılımcılar farklıdır:

- kesin olarak belirlenmiş sayıda katılımcıyla dans eder (Rehberler, Lazarski, Rusalii, vb.).
- sınırsız sayıda katılımcı ile danslar (genellikle konsey dansları ve az sayıda ritüel danslar).

tarzına göre özellikler - konum ellerde:

eller aşağıda,

eller bağlı,

eller küçük parmaklara bağlı.

Omuz için dirseklerde bükülmüş

kemer için

bir sopa için

bir mendile

Bazı danslarda el ele tutuşmaktan çoklu pozisyon kombinasyonları da bulunabilirler.

Arnavut halk dansları ikiye ayrılır: lirik ve epik (destansı).

Halk koreografisinde lirik danslar büyük bir yer tutar. Daha fazla kadın, daha az erkek veya kadın ve erkekleri bir arada oynuyorlar. Lirik dans türleri şunlardır: ritüel, düğün, emek, göçmen, miza-hi vb. En ünlü ve popüler lirik danslar: “Şota”, “Kartalların Dansı”, “Tropjansko’nun Dansı” ve diğer-leri. Epik danslar güç ile karakterize edilir, cesaret, gurur, askeri karakter, kahramanlık vb. Özellikle erkekler ve çocuklar tarafından oynanırlar ve bunlara nadiren kadınlar ve kızlar eşlik eder. Epik (Des-tansı) danslardan en ünlüsü ve popüler olanı: askeri karakterli danslar(kılıçlar ve düello ve dövüş, çiftler ve gruplar halinde düello). Bazı danslarda destansı ve lirik motiflerin bir arada kullanıldığı veya bazı danslarda lirik-epik motifin bir arada kullanıldığı rastlıyoruz.

Makedonya’da lirik ve destansı danslar, şehirler,bölgeler ve insan adlarıyla tanınır. (“Oro Gajde” - Üsküp bölgesi fakat tüm Makedonya ve ötesinde oynanır, “Çegransko oro”, “Debarsko oro”, “Gostivar bölgesi dansı”, “Prespa bölgesi”, “Kumanovo bölgesi”, “Preševo bölgesi”, “Trnovačko dansı”, “Miratovaç dansı”, “Gilan”, “İbrahim-hoca”, “Memet-oro” ve ayrıca düğün şarkıları: “Gelin”, “Damat”, “Kızlık” vb.).

Arnavut dansları lirik ve epik dansların yanı sıra erkek, kadın ve karma danslar (alaylar) olarak da ayrılır.

Erkek dansları şu şekilde oynanabilir: bireysel, çiftler halinde, küçükve büyük gruplar halinde. Danslar enstrüman eşliğinde (genellikle zurna ve davul) veya enstrümansız icra edil-ir. Erkek danslar karakterler ve dansın içeriğine göre adlandırılırlar: yatağanlar ile dans, kılıçlarla dans, ağır dans, kartal-ların dansı ve diğerleri.

Kadın dansları tek tek, çiftler halinde, küçük ve büyük gruplar halinde oynanır. Kadın dansları dansçı sayısına göre adlandırılırlar mesela: tekli, ikili, üçlü gibi danslar olabilir. Bazı danslar da çan dansı, elma dansı, kızlık dansı, gelin dansı olarak adlandırılırlar. Bazı danslar da performans şekline göre adlandırılırlar: parmakla dans etme, birbirinin önünde dans etme, daire şeklinde dans etme, yarım daire, kapalı daire ve daha fazlası. Kadın danslarının özelliği, onlara şarkıların ve bir, iki veya daha fazla daire vrumalı çalgısının eşlik etmesidir.

Kombine veya karışık danslar erkekler ve kadınlar tarafından yapılır. Bu danslarda erkek ve kadın danslarının ortak unsurları bulunurlar. Kadın ve erkeğin birlikte dans etmesi onun performansını daha açık, daha özgür, daha dinamik yapmaktadır.

En ünlü karma danslar şunlardır: “Tropoja dansı”, “Drenica dansı”, “Kartalların dansı”. En popüler lirik danslardan biri, zengin performans çeşitlerine sahip karma dans olan “Şota”dır: bir erkek ve bir kadın (çocuk ve kız), iki kadın (iki kız), veya iki erkek (çocuk).

Şota dansı, bölgemizde ve diğer balkan ülkelerinde’ki halklar tarafından gerçekleştirilir.

“Shota” / “Shota” - ‘Şota’ karışık dans (Arnavutça)

Roman dans geleneğinde danslar zincirleme sistemle, genellikle açık daire biçiminde yapılır. Makedon nüfusunun geri kalan halkında olduğu gibi benzer şekilde eller yarı bükülmüş bir pozisyonda bağlanır. Özel bir oyun dansı olan çoçek, kadınlar tarafından oynanan danstır. Kadın tarafından bireysel kalça ve karın hareketlerinin ön planda olduğu ve oynama becerisini vurgulayan bir şekil oyundur.

Türk dans geleneğinde, açık veya kapalı çemberde genel performans biçimini koruyan, kollar veya omuzlar bağlantılı bir şekilde, fakat erkek ve kadın dansları arasında açık bir cinsiyet ayrımı vardır. Kadın dansları özellikle ritüel olanları daha yaygındır. Danslar genellikle ev ortamında veya kapalı ortamlarda daire veya zilli tef çalarak şarkı söyleyen kadınlar tarafından icra edilir.

Makedonların - Müslümanların yaşadığı Gora etnik bölgesinden gelen nüfus, aynı zamanda erkeklerin açık bir daire şeklinde gerçekleştirdiği ve belirli bir sırayla 10 ila 15 danstan gerçekleştirilen bir sistem olan Kalaçoyna tipi erkek dansları ile karakterize edilir. Kadınlarla ilgili danslar ise bugüne olan düğün ritüellerinde gerçekleşen oyunlardan ibarettir en çok Aziz George günü ziyafeti için ritüel oyunlar temsil edilmektedir. Kadınlar tarafından halk enstrümanlarından zurna ve davulların yanı sıra dairelerin veya zilli teflerin çalınması gelenekseldir.

Ulah dans geleneği, genel Makedon dans geleneğini takip eder ve onları gerçekleştirir. Açık veya bazen kapalı bir çember içinde ve bir Ulah vokal geleneği eşliğinde dans ederler. Ritüel danslarla ilgili olarak, bayrağın dansı adı verilen “Hlambura” dansları karakteristiktir .

Sırlar arasında en popüler danslar (ororlar) şunlardır: “Ujiko”, “aak”, “Moravac”, “Kolubarski nakışı” ve diğer danslar. Karakteristik ritim 2/8’dir (insanlar buna genellikle çift derler). Onun dışında 7/8, 9/8 gibi diğer ölçü ritminde danslar da oynamaktadır. türleri danlar Onlar da temsil ediliyor dansın sonuna bağlı olarak. Sırlar arasında en ünlü danslardan biri her enlikte oynanan “Ujiko oyunudur” ve yaşlı veya genç tarafından da oynanır.

DANS TOPLULUKLARI

Dans toplulukları, insanların köyde veya daha geniş bir çayırdaki halka açık bir alanda toplanarak bir meydan yeri belirleyerek oluşturulan grup topluluklarıdır . Bu grup şunları içerir: erkek dansları, kadın dansları ve karma danslar.

20. yüzyılın ortalarına kadar dans geleneğinin icrası sırasında katılımcılar, çoğunlukla kadın nüfus tarafından yapılan el yapımı halk kostümleri kullanılmaktadırlar, fakat belirli zamanlarda erkek katılımcılar da halk kostümleri taşımaktadırlar ve bunları diken terzilere erkek terziler denmektedir.

Erkek dansları

Erkek dansları, yorumlamada her zaman mücadeleciliği, beraberliği, bireyselliği, çoğu zaman oyun oynayarak gösterirler. Erkek danslarında ki hareket kurallarını şöyle sıralayabiliriz. : elle bağlanma, omuz için, kemer için, değnek için (çoban değneği).

Bu grupta şu dansları sıralayabiliriz: “Ağır bükülme dansı”, “Çuçuk”, “Postupano”, “Erkek dansı”, “Kopačka”, “Şopska petorka”, “Tavşan dansı” ve diğerleri.

“Kopačka” dansının görsel performansı

“Kopačka”, Dramçe köyünden gelen Makedon kaynaklı, erkek topluluğu dansıdır, Pijaneç bölgesi, Delçevo civarında. Dansın bir emekçi karakteri vardır ve kazma ile toprağın işlenmesini anlatır. Bu dansın özelliği Makedonya’nın bu bölgesi için karakteristik olarak, dans ederken özellikle tüm ayağın yere basmasıdır.

“Kopačka”, liderin işaretiyle değiştirilen ve tekrarlanan “Şetanica”, “Sitno”, “Prefračka” ve “Kopačka” olmak üzere dört temel ritmik ve oyuncu özelliğine sahiptir. Oyuncular şu şekilde bağlanmaktadır: kemer için, sol el sağın önünde olacak şekilde. Dans, yarım ayak üzerinde küçük ve hızlı adımlarla, enerjik ve mizaçlı bir şekilde oynanır. Dolayısıyla dansın adı da buradan gelmektedir, ayaklar yere sıçramalarla, inişlerle , yanal hareketlerle, makas ve baltalama ile doludur.

27 Kasım 2014’te Paris’te, Hükümetlerarası Komite’nin 18. genel kurul toplantısında, Somut olmayan kültürel miras için UNESCO, “Kopačka” dansının prestijli UNESCO Somut Olmayan insanlığın Kültürel Miras Temsilci Listesi’ne dahil edilmesine karar verildi.

Kadın dansları

Kadın dansları Makedon kadınının ve kızlarının nezaketini, zarafetini ve alçakgönüllülüğünü temsil eder.

Kadın danslarında bağlanmanın yolu çoğunlukla: eller, mendil, küçük parmaklar ve benzer biçimdedir.

Bu grupta şu dansları sıralayabiliriz: “Baba Gyurgya”, “Kadın dansı”, “Berovka”, “Koşucu”, “Şopka”, “Kadın teknesi” vb.

“Kadın teknesi” dansının görsel performansı

“Kadın teknesi”, “Tekneler” adı verilen dans türüne ait bir kadın topluluğu dansıdır. Dansçılar yarım daire şeklinde el ele tutuşurlar ve bedenleri oynatma şekli ağırbaşlı ve özgürdür. Bu dansın özelliği, yavaş bir tempoda ve dansın kademeli olarak hızlanmasıyla başlamasıdır ardından hızlı bir şekilde sona erer.

Karma danslar

Karma dans topluluklarında dansçıların bağlanma şekli genellikle eller ve mendil içindir. Karma danslar oyunu kadın ve erkek arasındaki birliği, birliği ve eşitliği temsil eder. Bu grupta şu dansları sıralayabiliriz: “Koşu”, “Draçevka”, “Ratevka”, “Lisolay”, “Sirto”, “Velgoško”, “Povrateno” vb.

“Crnogorka” dansının görsel performansı

„Crnogorka”, Skopska Crna Gora’dan (Kuçevište köyü ve Lubanci köyü). El ele tutuşarak, eller aşağıda, eller açıkta, dinamik, hızlı ve neşeli belde ve dirseklerde bükülmüş bir şekilde oynanır. Bu dans köy meclisinin önemini ve güzelliğini gösterir.

МАЈКА НА МАРИКА ДУМАШЕ / MARIKA'NIN ANNESİ KONUŞTU

(İşiderek)

2. - Нејќум го мајко Ѓорѓија,
Ѓорѓија први бекрија.
Девет си жени погубил,
јас ќе сум мајко десетта.

3. Послуша Марика мајка си
зеде го Ѓорѓи бекрија.
Ѓорѓи на Марика думаше:
- Марике, либе Марике.

4. Нова се крчма отвора
мене ме канат да идам.
Сефтето да им направам,
фирмата да им напишам.

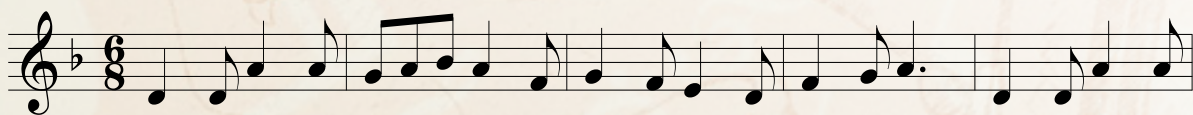
5. Ене го Ѓорѓи кај иде,
девет му зурли свиреа,
девет му зурли свиреа,
десет тапани чукаа.

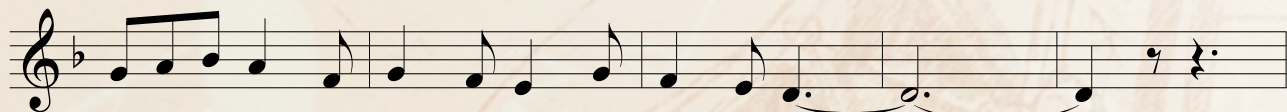
CIMBRA, CIMBRA / KALBİM ATIYOR

(İşiderek)

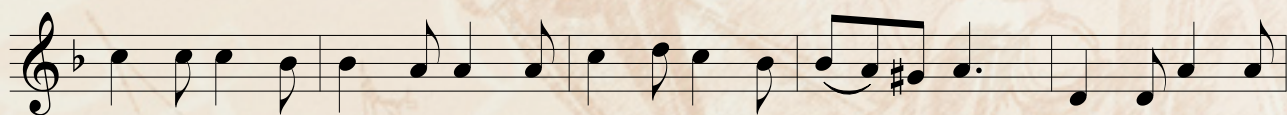
Музыка: М. Салаи-Ев. Стафай

Do ti bëj not A-dri - a - ti - kut që të mbri në Ka - la - bri Do të u - lem

pra-në një fi - kut ti ta - koj arb - resht e mi. _____

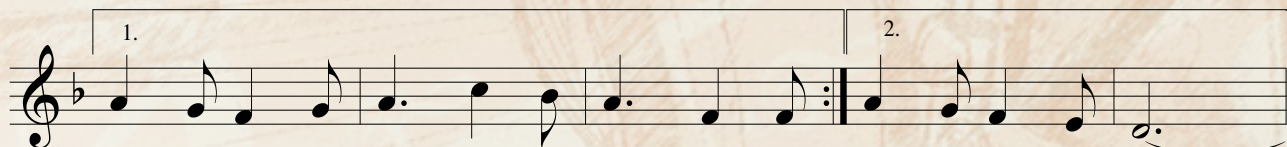
Pse po hesht o det i gjo - rë e m'pla - gos me m'sheh - të - si. I mall - ku - ar

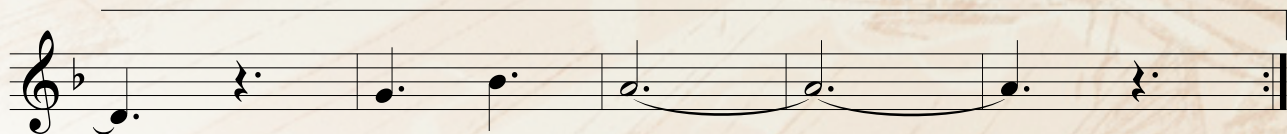
qofsh - i mje - rë që një ze - mër nda - ve n'dy. _____ Je arb -

resh _____ je im vëlla _____ ze - mra i - me cim - bra

cim - bra për at - dhe për at - dhe. Je arb cim - bra për at dhe _____

_____ për at - dhe. _____

RİTÜEL DANSLAR (Alaylar)

Ritüel danslar, belirli ritüel etkinliklerdir (düğün, tatil,gümrük vb.). Bu dans kategorisi, bireyin oluşumu için önemli düzenleyicilerdir, hem halk mitolojisi ve dinde hem de toplumsal sosyo düzende bireysel veya toplumsal yaşaması için önemlidir. Bu danslar, esenlik ve genel olarak hayvanlarda ve doğada olduğu kadar, toplumda da bir düzene sahiptir.

Ritüel danslar üç gruba ayrılır: erkek alayı, kadın alayı ve düğün alayı.

Erkek alayı

Erkek ritüel alayları arasında “maske oyunları” en yaygın olarak oynanan ve gerçekleştirilendir. Bunlar, asıl amacı olan her şeyi arındırmak olan toplum için istenmeyen maskeli katılımcılarla yapılan alaylardır. Bu grupların farklı isimleri vardır: Rusalii, Yamalari, Vasiliçari, Surovaskari, Babari, Meçkari, Eşkari ve diğerleri. Bu alaylar kış ritüel zamanında gerçekleşmektedir, Bojik ten Vodici’ye. En dinamik, eski savaşçı ritüel oyunlarından biri Rusalii alayıdır.

Rusalii, Üsküp 1930 yıllarından.

Rusalii, yalnızca Bojik ten Vodici’ye ki günlerde oynanan bir ritüel alay oyunudur. Oyun, insanların ve Dünya’nın savunmasında kötülüklere karşı bir savaştır ve her köyde, hasta olan her evin önünde gerçekleşmektedir. Bu erkek oyunun mesajı ortak yarar içindir ve toplanan para ve hediyeler köyün, kiliselerin, hastanelerin ve benzerlerinin yararınadır.

Özel olarak koruma için boyunlara çapraz olarak takılan kırmızı eşarplardır. Ellerinde birer kılıç taşımaktadırlar fakat liderleri ise sadece sağ elindeki bir balta taşıyordu. Eğer ki her iki grup olan Rusaliiler karşılaştıklarında, bir kavga çıkardı. Bir şekilde anlaşabilselerdi, zayıf olan güçlü olanın örtüsü altına girecekti.

Kadın alayı

Bu alay grubu şunları içerir: Lazar, Vodiç, Curcoven, Dodol ve diğerleri.

Lazarki ile bir alayı görsel temsili

Lazarların başladığı ilk şarkı:

„Мило летно пиленце.
Мило лети на Лазаре.
Хеј, хеј, Лазар не е секи ден“.

Lazarus kadınlarının ziyaret edecekleri evde neşe, mutluluk ve refah getirdiğine inanılıyor. Onların “görevi” Her zaman Pas-kalya’dan bir hafta önce Lazarus Günü’nde gerçekleşir. Şarkıları genellikle lirik ritüeldir ve aşkı anlatırlar, mutluluk, erkek, kadın, yeni doğan, yani içinde hangi eve gitmeleri gerektiğine bağlı şarkı söylenir.

Lazarus’un kıyafetleri saf ve parlak beyaz olmalı, yeni ve özenle hazırlanmış, bilinen Cumartesi’den bir gün önce Lazarus Cumartesi olarak.

Sepetlerini bahar çiçekleri ile süslerler, her zaman yanlarında ve içlerinde taşırlar. ziyaret ettikleri ev sahiplerine verdikleri yumurtaları bırakırlar. En genç Lazarlar gelinlikler içinde beyaz ve pembe giyiniyor. 14 yaşına kadar olan kızlar sai adı verilen halk kostümleri giyiyor.

Düğün töreni

Düğün töreni, gelin ve damadın düğün için hazırlanmasıyla başlar. Sonra davul ve zurna eşliğinde nikah şaidiyle birlikte gelin’in evine giderler. Gelini aldıktan sonra kiliseye giderek nikah töreni işlemlerini orada devam derler. Ondan sonra şenliklerin devam ettiği erkek evine gidilerek eğlence devam eder. Masadaki şerefli yer damadın sağ tarafında oturan nikah şahidine aittir, sol tarafta ise diğer nikah şaidi oturmak-tadır. Davul ve zurnalar ilk kez nikah şahitlerine çaldıktan sonra “şahitlik alayı” adı verilen alayı yönetmek için ayağa kalkarlar ve ondan sonra da hep birlikte “düğün alayına” devam ederler.

Daha sonra da sırasıyla “Kayınvalide”, “Damat”, Gelin”ve diğer alaylar gelmektedir. Alaylar genellikle sakinlerdir, bu yüzden halk arasında “düz danslar” veya alaylar olarak bilinmektedirler.

DÜNYA DANSLARI

Yunanistan - Sirtaki

Bulgaristan - Graovsko alayı

Arnavutluk - Tropoya Oyunları

DÜNYADA HALKI OYUNLARI

Afrika - Erkek ve Kadın Zulu dansı

Çin - Han Hanedanlığı'nın dansı

Brezilya - Maracatu

KÜÇÜK POLKA

(çalarak)

Yavaşça

D.Kabalaveski

Flute

Triangle

Xylophone

Fl.

Trgl.

Xyl.

f

f

f

p

p

p

f

f

f

p

p

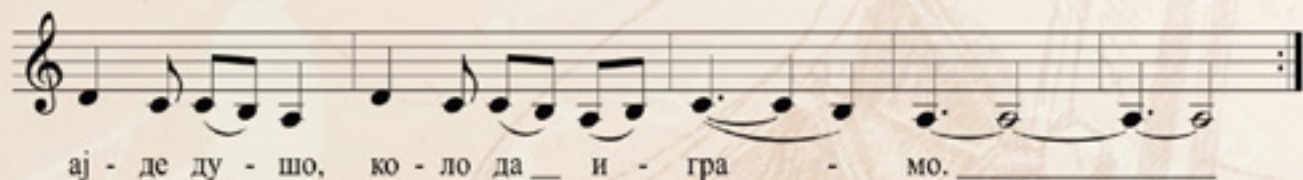
p

АЈДЕ ЈАНО / HADİ YANO

(notalarla)

Sırp halk şarkısı

Ајде Јано коња да продамо.
Ајде Јано, ајде душо,
коња да продамо.
Да продамо, Јано душо,
само да играмо.

Ајде Јано кућу да продамо.
Ајде Јано, ајде душо,
кућу да продамо.
Да продамо, Јано душо,
само да играмо.

TRI PUT ĆAO, ĆAO, ĆAO

(notalarla)

canlı

Müzik: Ajka Kolaković

Vo-lim knji-gu, vo-lim ško-lu, vo-lim sva-ki no-vi dan. E - vo ku - ca zad-nja u - ra
do-ša - o je ško-li kraj. Tri put Ća - o, Ća - o, Ća - o do-đe nam i o - vaj dan
1. za- slu-že - ni od-mor do-đe do - ša-o je ško-li kraj. 2. do - ša o je ško-li kraj.

Dan za danom učili
podosta naučili.
Ali volim zvona znak,
došao je školi kraj.

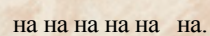
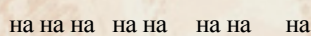
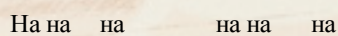
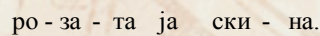
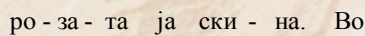
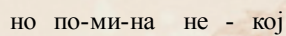
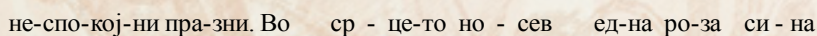
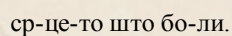
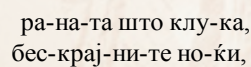
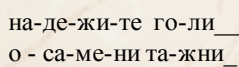
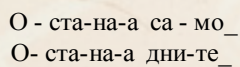
Ref...

Neko ide na more,
neko ide na selo,
a neko će boga mi
stići do Londona.

Ref...

(İşiderek)

ŞARKILARIN TERCÜMELERİ

Arnavutça şarkıların tercümeleri

Sevgili anneciğim (sayfa 19)

Sevgili anne, karanlıkta sevgili anne.
Kaç yıl, kaç yıl benim için üzüleceksin?
Dağlar buluştuğu sürece
Bu kadar anne, karanlıklar sana bu son anne .

Sevgili kızkardeşim, karanlığa bürünmüş sevgili kızkardeşim.
Kaç yıl, kaç yıl benim için üzüleceksin?
Kuzgun tüyleri beyaz olduğu sürece,
Okada ablacığım, karanlıklar sana bu son abla.

İlber'i gönderdiğimde (sayfa 49)

İlber'i gönderdiğimde odaya geri döndüm.
Tüfeğin asılı olduğunu görünce gözyaşlarına boğuldum.
Gözyaşlarıyla ağlama canım, ağlama,
ilk sene ayrılacak, çabuk ayrılacak.

Aylar geçti, yıllar geçti, yüreğim yandı..
Yurt dışından, uzaktan, birlikte değiliz.

Nakarat:
İlber Dada'yı tuttu, beni unuttu mu?
Yurtdışında lanetli günler.

Çorap örmek için bahçeye çıktım,
Büyük bir üzüntüden ağladım.

100/1

Nakarat:
Yurtdışında günler lanetlidir.
Annenin oğlu İlber ile ayrılması, kadının erkekten ayrılması.

Kalbim Atıyor (sayfa 91)

Calabria'ya ulaşmak için Adriyatik Denizi'ni yüzerek geçeceğim.
Ve arbanasım'la buluşmak için bir incir ağacının yanına oturacağım.
Neden sustun zavallı deniz, gizliden gizliye beni yaralıyorsun.
Hep lanet olasin, tek yürek ayrı.

Sen Arbanas'sın kardeşim gönlüm vatan için çarpar,
Sen Arbanas'sın kardeşim, gönlüm vatan için çarpıyor.

*Arbanass - İtalyada yaşayan Arnavutlara arabanass denir

Türkçe şarkıların tercümeleri

YİNE BİR GÜLNİHAL (sayfa 29)

Tekrar aşık oldum
güzel Gülnihal'de,
gül gibidir.
Bir tavır, güzel kız,
Ona aşık oldum.

Yakılan ateş,
beni yaktı.
Çok genç ve güzel,
çok genç ve akıllı.

hiçbir yerde görmedim
Böyle güzel bir kız
böyle gözler ve kaşlar,
böyle bir el ve böyle bir
yüz.

Gülnihal (kadın adı)

Halay

Gel yanıma gir koluma
gel yanıma gir kolu ma.
Ver elini Al mendili
çek halayı hey hey hey,
hey hey. hey hey.

Bir Ulah şarkısının tercümesi

Evlendir beni anne (sayfa 76)

Nikahla beni anne, evlendir beni,
çünkü yıllar geçiyor
çünkü yıllar geçiyor
gençliğim geçiyor

Bir Roman şarkısının tercümesi

Ah gelin, vay sen güzellik (sayfa 57)

Ah gelin, ah güzelliğin,
Sana iki kara göz getirdim
bana babandan vay getiren
iki siyah üzüm gibi gözler
a, a, a, a, a, a,
iki siyah üzüm gibi gözler
zengin babandan vay.
a, a, a, a, a, a.

Sırpça şarkıların tercümesi

Ayde,Jano (sayfa 97)

Hadi Jano, dans edelim.
Hadi Jano, hadi bebeğim, dans edelim.

Hadi Jano, atı satalım.
Hadi Jano, hadi bebeğim
atı satmak için
Satmak için, Jano tatlım,
sadece oynamak için.

Hadi Jano, bir ev satalım.
Hadi Jano, hadi bebeğim
evi satalım.

Hadi satalım,Jano tatlım,
sadece oynamak için.

Enstrümanlar (sayfa 13)

Şarkımızda pek çok enstrümanları var,
dünyanın her yerinden büyük ve küçük,
piyano davuldan sonra ilk çalmaya başladığında,
piyanomuzdan daha iyi bir ses yok.

Flüt, klarnet, obua, trompet, horna,
güçlü rüzgar kulübümüzün bir parçasıdır.
Gitar herkesin duyması için burada,
tüm telleri çalıyor, bu onun gerçek yüzü.

Yaylı enstrümanlar telleri sıkı tutar ve çok çabalar.
Evet, güzel şarkılar çalındığında herkesin ruhunda.

Boşnak şarkısı'nın tercümesi

Üç kez güle güle, güle güle, güle güle (sayfa 98)

Kitabı seviyorum, okulu seviyorum,
Her yeni günü seviyorum.
İşte son ders zili çaldı
Okulun sonu geldi.

Nakarat:
Üç kez güle güle, güle güle,güle güle
bu gün bize geldi
hak edilen dinlenme geldi
okulun sonu geldi.

gün gün okuduk
çok şey öğrendik.
zildeki işareti seviyorum
okul sonu geldi.

Nakarat:
Biri denize gider,
birisi kırsala gidiyor
ve birisi, aman tanrım
Londra'ya ulaşacak.
Nakarat:

İçindekiler

G – dur GAMI'NDA (Sol Major dizisinde) MÜZİK PARÇASININ PEFORMANSI	5
“GENÇLİK ORKESTRASI İÇİN BİR REHBER”	6
3A HАШИOT OKTOMBPI / BİZİM EKİM AYI İÇİN	8
CKOИJE / ÜSKÜP	9
MÜZİK ENSTRÜMANLARI - TEMEL AYRILIŞI	10
TELLİ ENSTRÜMANLAR	11
TELLİ ÇALGILAR - YAYLILAR	12
ENSTRÜMANLAR (işiderek)	13
KEMANN	14
Kemanın Yapısı	15
VİYOLA	16
VİYOLONSEL (ÇELLO)	17
KONTRABAS	18
O MOJ NANĖ / SEVGİLİ ANNEM (notalarla)	19
KÜÇÜK sol (g) NOTASI	20
KÜÇÜK sol (g) NOTALARIYLA ALIŞTRIMALAR	21
FA2 (F2) NOTASI	22
Fa2 (f2) NOTALARIYLA ALIŞTIRMALAR	23
SOL2 (G2) NOTASI	24
Sol2 (g2) NOTALARIYLA ALIŞTIRMALAR	25
SOL MAJOR GAMI (G-dur) DİZİSİ	26
G-dur ÖRNEKLERİ	27
G-dur'DA YARATIYORUZ	28
YİNE BİR GÜLNİHAL	29
ETİDA	30
TELLİ MIZRAPLI ÇALGILAR	31
ARP	32
GITAR	33
MANDOLIN	35
MI MINÖR GAMI / e-moll DİZİSİ (ÜÇ TÜR)	37
Mİ-MİNÖR (e-moll) GAMINDA ÖRNEKLER (ÜÇ TÜRDE)	38
Mİ-MİNÖR (e-moll) GAMINDA YARATIYORUZ (ÜÇ TÜRDE)	39
ECEH / SONBAHAR	40
HALAY / OPO	41
ASAMAN O TRĖNDAFILI ÇELĖS / GÜLÜN ÇİÇEK AÇMASI OF AMAN	42
ONALTILIK NOTA VE SUS İŞARETİ	43
ONALTILIK NOTALARLA ALIŞTRIMALAR	44
SAAT	45
BİLEŞİK (DÜZENSİZ) ÖLÇÜLER- 7/8 ÖLÇÜ (TAKT)	46
BİLEŞİK (DÜZENSİZ) 7/8 ÖLÇÜDE ALIŞTIRMALAR	47
CMEИИHА CЛYЧKA / KOMİK VAKA	48
KUR E PĖRCOLLA YLBERIN / İLBER'İ GÖNDERDİĞİM ZAMAN	49
ÜFLEMELİ ENSTRÜMANLAR	50
AHŞAP ÜFLEMELİ ENSTRÜMANLAR (ÇALGILAR)	51
FLÜT	51
PIKOLO	51
KLARNET	52
BAS-KLARNET	52
SAKSAFON	53
OBUA	55
İNGİLİZ KORNOSU	55
FAGOT	56
KONTRAFAGOT	56

OJ BORİJE LELE TU ŠUZIJE / EY GÜZEL GELİN	57
BAKİR ÜFLEMELİ ENSTRÜMANLAR	58
TROMPET (TRUBA)	58
TROMBON	59
KORNO	60
TUBA	61
YESTERDAY / DÜN	62
VURMALI (perküsyon) ENSTRÜMANLAR (ÇALGILAR)	63
TON YÜKSEKLİĞİ BELİRLİ VURMALI ÇALGILAR (MELODİK ÇALGILAR)	64
TIMPANI	64
VİBRAFON	65
GLOCKENSPIEL (ÇAN ÇALGISI)	65
Metalofon (Müzik aleti çanları)	66
KSİLOFON	66
ИНДИЈАНСКА БОРБЕНА ИГРА / HİNT SAVAŞ OYUNU	67
TON YÜKSEKLİĞİ BELİRSİZ VURMALI ÇALGILAR	68
ZİLLER	68
KÜÇÜK DAVUL (BARABAN) /trampet	68
BÜYÜK DAVUL	68
DAİRE	69
GONG	69
KASTANYET	69
MARAKEŞ	69
ÜÇGEN	69
TUŞLU ÇALGILAR	70
KLAUSEN (ÇEMBALO)	71
PİYANO	72
PİYANİNO	73
ORGLAR	74
AKORDİYON	75
İSUSEAME DADO / EVLENDİR BENİ ANNE	76
SENFONİ	77
SENFONİ ORKESTRASI	78
FİLARMONİ	79
DİNLEYELİM, HATIRLAYALIM !!!	80
DÜNYADAKİ MÜZİK ENSTRÜMANLARI	81
HALK OYUNLARI GELENEĞİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ	82
DANS TOPLULUKLARI	88
МАЈКА НА МАРИКА ДУМАШЕ / MARİKA'NIN ANNESİ KONUŞTU	90
CIMBRA, CIMBRA / KALBİM ATIYOR	91
RİTÜEL DANSLAR	92
DÜNYA DANSLARI	94
DÜNYADA HALKI OYUNLARI	95
KÜÇÜK POLKA	96
АЈДЕ ЈАХО / HADİ YANO	97
(TRI PUT CAO, CAO, CAO	98
ПОЗА СІНА / PEMBE MAVİ	99
ŞARKILARIN TERCÜMELERİ	100

